

ЗАКОН за безопасно използване на ядрената енергия

Обн., ДВ, бр. 63 от 28.06.2002 г., изм. и доп., бр. 120 от 29.12.2002 г., бр. 70 от 10.08.2004 г., в сила от 1.01.2005 г., изм., бр. 76 от 20.09.2005 г., в сила от 1.01.2007 г., бр. 88 от 4.11.2005 г., бр. 105 от 29.12.2005 г., в сила от 1.01.2006 г., бр. 30 от 11.04.2006 г., в сила от 12.07.2006 г., бр. 11 от 2.02.2007 г., изм. и доп., бр. 109 от 20.12.2007 г., в сила от 1.01.2008 г., изм., бр. 36 от 4.04.2008 г., бр. 67 от 29.07.2008 г., изм. и доп., бр. 42 от 5.06.2009 г., изм., бр. 74 от 15.09.2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. и доп., бр. 80 от 12.10.2010 г., изм., бр. 87 от 5.11.2010 г., бр. 88 от 9.11.2010 г., в сила от 1.01.2011 г., бр. 97 от 10.12.2010 г., в сила от 10.12.2010 г., бр. 26 от 29.03.2011 г., в сила от 30.06.2012 г., бр. 38 от 18.05.2012 г., в сила от 1.07.2012 г., бр. 82 от 26.10.2012 г., в сила от 26.11.2012 г., изм. и доп., бр. 15 от 15.02.2013 г., в сила от 1.01.2014 г., изм., бр. 66 от 26.07.2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 68 от 2.08.2013 г., в сила от 2.08.2013 г., бр. 98 от 28.11.2014 г., в сила от 28.11.2014 г., бр. 14 от 20.02.2015 г., бр. 58 от 18.07.2017 г., в сила от 18.07.2017 г., бр. 99 от 12.12.2017 г., в сила от 1.01.2018 г., изм. и доп., бр. 102 от 22.12.2017 г., в сила от 1.01.2018 г., доп., бр. 103 от 28.12.2017 г., в сила от 1.01.2018 г., изм., бр. 7 от 19.01.2018 г., бр. 77 от 18.09.2018 г., в сила от 1.01.2019 г., изм. и доп., бр. 17 от 25.02.2020 г.

Глава първа ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (Изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) Този закон урежда обществените отношения, свързани с държавното регулиране на безопасното използване на ядрената енергия и йонизиращите лъчения и с безопасното управление на радиоактивните отпадъци и отработеното гориво, както и правата и задълженията на лицата, които осъществяват тези дейности, за осигуряване на ядрената безопасност, радиационната защита и физическата защита.

Чл. 2. Ядрената енергия и ядрените материали се използват само за мирни цели в съответствие с този закон и с ратифицираните по конституционен ред, обнародвани и влезли в сила за Република България международни договори.

Чл. 3. (1) Ядрената енергия и йонизиращите лъчения се използват в съответствие с изискванията и принципите на ядрената безопасност и радиационната защита с цел осигуряване защитата на човешкия живот, здравето и условията на живот на сегашното и бъдещите поколения, околната среда и материалните ценности от вредното въздействие на йонизиращите лъчения.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) При използването на ядрената енергия и йонизиращите лъчения и при управлението на радиоактивните отпадъци и отработеното гориво ядрената безопасност и радиационната защита имат приоритет пред всички други аспекти на тази дейност, като се спазват следните основни принципни положения:

1. отговорността за осигуряване на ядрената безопасност и радиационната защита се носи в пълен обем от лицата, отговорни за съоръженията и дейностите по този закон, и не може да бъде прехвърляна на други лица;

2. лицата, отговорни за съоръженията и дейностите по този закон, изграждат и поддържат ефективна система за управление на безопасността;

3. очакваните икономически, социални и други ползи трябва да превишават възможните неблагоприятни последици от дейността;

4. мерките за осигуряване на ядрената безопасност и радиационната защита трябва да бъдат оптимизирани, така че да гарантират постигане на възможно най-високото разумно достижимо ниво на защита;

5. облъчването с йонизиращи лъчения на персонала и населението се ограничава и се поддържа на възможно най-ниското разумно достижимо ниво;

6. (изм. - ДВ, бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) прилага се концепцията на защита в дълбочина, като се предприемат всички разумни практически приложими мерки за предотвратяване на аварии и за ограничаване на последиците от тях;

7. изгражда се и се поддържа ефективна система за аварийна готовност и реагиране в случай на ядрена или радиационна авария;

8. защитните мерки за намаляване на съществуващото и/или неконтролируемото облъчване трябва да бъдат обосновани и оптимизирани;

9. на компетентния орган, който осъществява държавното регулиране на безопасното използване на ядрената енергия и йонизиращите лъчения, се предоставят човешки и финансови ресурси, които са достатъчни за изпълнение на неговите правомощия в пълен обем.

Глава втора ДЪРЖАВНО РЕГУЛИРАНЕ

Раздел I Агенция за ядрено регулиране

Чл. 4. (1) Държавното регулиране на безопасното използване на ядрената енергия и йонизиращите лъчения и на безопасното управление на радиоактивните отпадъци и отработеното гориво се

осъществява от председателя на Агенцията за ядрено регулиране, наричана по-нататък "агенцията", който е независим специализиран орган на изпълнителната власт и има компетентност, определена с този закон.

(2) Председателят на агенцията се определя с решение на Министерския съвет и се назначава от министър-председателя за срок 5 години и може да бъде назначаван за още един мандат.

(3) При осъществяване на своите правомощия председателят се подпомага от двама заместник-председатели, които се определят с решение на Министерския съвет по предложение на председателя на агенцията и се назначават от министър-председателя.

Чл. 5. Председателят на агенцията:

1. ръководи и представлява агенцията;

2. (доп. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) издава, изменя, допълва, подновява, прекратява и отнема лицензи и разрешения за безопасно осъществяване на дейностите по този закон и изисква информацията, необходима за установяване изпълнението на условията на издадените лицензи и разрешения и спазването на изискванията за ядрена безопасност, радиационна защита и физическа защита;

3. (доп. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) осъществява контрол по спазване на изискванията и нормите за безопасното използване на ядрената енергия и йонизиращите лъчения, управлението на радиоактивните отпадъци и отработеното гориво и на условията на издадените лицензи и разрешения, включително на съоръженията с повишена опасност, които имат значение за ядрената безопасност при въвеждане в експлоатация, експлоатация и извеждане от експлоатация на ядрена централа;

4. (изм. - ДВ, бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) издава, прекратява и отнема удостоверения за регистрация и удостоверения за правоспособност за извършване на дейности съгласно този закон;

5. налага принудителните административни мерки и административните наказания в случаите, предвидени по този закон;

6. възлага извършването на експертизи, проучвания и изследвания, свързани с ядрената безопасност и радиационната защита при използване на ядрената енергия и йонизиращите лъчения и при управление на радиоактивните отпадъци и отработеното гориво;

7. осъществява взаимодействие с органите на изпълнителната власт, в чиято компетентност са предоставени регулаторни и контролни функции в областта на използването на ядрената енергия и йонизиращите лъчения, и предлага на Министерския съвет мерки за координиране на тези дейности;

8. осъществява международното сътрудничество на Република България в областта на безопасността при използването на ядрената енергия, йонизиращите лъчения и при управлението на радиоактивните отпадъци и отработено гориво;

9. (доп. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) предоставя на граждани, юридически лица и държавни органи обективна информация относно състоянието по ядрената безопасност и радиационната защита; информацията се оповестява публично в съответствие с националното законодателство и международните задължения;

10. внася ежегодно в Министерския съвет доклад за състоянието на ядрената безопасност и радиационната защита при използване на ядрената енергия и йонизиращите лъчения и при управление на радиоактивните отпадъци и отработеното гориво, както и за дейността на агенцията;

11. организира и координира подготовката и внася в Министерския съвет доклади в изпълнение на задълженията по Конвенцията за ядрена безопасност и Единната конвенция за безопасност при управление на отработено гориво и за безопасност при управление на радиоактивни отпадъци;

12. (изм. - ДВ, бр. 67 от 2008 г., в сила от деня на влизане в сила на Споразумението (78/164 ЕВРАТОМ, съответно IAEA INFCIRC 193) и на Допълнителния протокол към споразумението (1999/1: ЕВРАТОМ, съответно IAEA INFCIRC 193 add. 8) организира и координира изпълнението на задълженията на Република България, произтичащи от Споразумението между Република Австрия, Кралство Белгия, Кралство Дания, Република Финландия, Федерална република Германия, Гръцката република, Ирландия, Италианската република, Великото херцогство Люксембург, Кралство Нидерландия, Португалската република, Кралство Испания, Кралство Швеция, Европейската общност за атомна енергия (ЕВРАТОМ) и Международната агенция за атомна енергия (МААЕ) за прилагане на чл. III (1) (4) от Договора за неразпространение на ядреното оръжие, както и по Допълнителния протокол към него;

13. изпълнява функциите на централен орган и пункт за връзка за уведомяване при авария и оказване на помощ съгласно Конвенцията за оперативно уведомяване при ядрена авария и Конвенцията за помощ в случай на ядрена авария или радиационна аварийна обстановка;

14. (изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) изпълнява функциите на централен орган, пункт за връзка и координатор по изпълнение на задълженията по Конвенцията за физическа защита на ядрения материал;

15. (нова - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) в рамките на правомощията си по този закон предоставя на компетентните институции предвидената с Договора за създаване на Европейската общност за атомна енергия (Евратом) информация;

16. (нова - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) изпълнява функциите на компетентен орган и пункт за връзка по системата на Европейския съюз за ранен обмен на информация в случай на радиационна опасност;

17. (нова - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) разработва и предлага за приемане от Министерския съвет наредби по прилагането на този закон и предлага изменения и допълнения в тях, когато това е необходимо за усъвършенстване на нормативните изисквания, при отчитане на експлоатационния опит,

изводите, направени от анализите на безопасността и развитието на науката и технологиите;

18. (предишна т. 15 - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) упражнява и други правомощия, възложени му с нормативни актове.

Чл. 6. (1) За председател и заместник-председатели на агенцията се назначават български граждани:

1. с висше образование по природни или технически науки на образователно-квалификационна степен "магистър";

2. с постоянен адрес на територията на страната;

3. с трудов и/или служебен стаж не по-малко от 10 години в областта на използването на ядрената енергия или йонизиращите лъчения, управлението на радиоактивните отпадъци или отработеното гориво, както и в областта на държавното регулиране на безопасното осъществяване на тези дейности;

4. които не са осъждани на лишаване от свобода за престъпления от общ характер.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) Председателят и заместник-председателите не могат да заемат длъжност или да извършват дейност по чл. 19, ал. 6 от Закона за администрацията.

(3) (Нова - ДВ, бр. 103 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) Обстоятелството по ал. 1, т. 4 се установява служебно от назначаващия орган.

(4) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 103 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) Размерите на възнагражденията на председателя и на заместник-председателите се определят, както следва:

1. на председателя - 95 на сто от три средномесечни заплати на наетите лица по трудово и служебно правоотношение в обществения сектор съобразно данни на Националния статистически институт;

2. на заместник-председателите - 90 на сто от три средномесечни заплати на наетите лица по трудово и служебно правоотношение в обществения сектор съобразно данни на Националния статистически институт.

Чл. 7. (1) Председателят може да бъде освободен преди изтичане на мандата само:

1. по негово искане;

2. при извършване на грубо нарушение на този закон;

3. при извършване на груби и/или системни нарушения на служебните задължения;

4. при отпадане на някое от условията за заемане на длъжността;

5. при невъзможност да изпълнява задълженията си за срок, по-дълъг от 6 месеца;

6. (нова - ДВ, бр. 42 от 2009 г., изм., бр. 97 от 2010 г., в сила от 10.12.2010 г., бр. 7 от 2018 г.) при влизане в сила на акт, с който е установен конфликт на интереси по Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество.

(2) В случай на освобождаване по ал. 1, както и при смърт или поставяне под запрещение на председателя на агенцията Министерският съвет определя нов председател при условията и по реда на чл. 4, ал. 2 и чл. 6, ал. 1 до края на мандата.

Чл. 8. (1) В своята дейност председателят на агенцията се подпомага от администрация, организирана в агенцията.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 15 от 2013 г., в сила от 1.01.2014 г.) Агенцията е юридическо лице на бюджетна издръжка със седалище София. Председателят на агенцията е първостепенен разпоредител с бюджет.

(3) Структурата, дейността и организацията на работа на агенцията и нейната численост се определят в устройствен правилник, приет от Министерския съвет по предложение на председателя на агенцията.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 42 от 2009 г., бр. 80 от 2010 г.) Служителите от администрацията са длъжни да не разгласяват информация - служебна, производствена или търговска тайна, която им е станала известна при или по повод изпълнение на служебните им задължения.

Чл. 9. (1) Към председателя на агенцията се създава:

1. Консултативен съвет по въпросите на ядрената безопасност;

2. Консултативен съвет по въпросите на радиационната защита.

(2) В консултативните съвети по ал. 1 се включват изтъкнати учени и специалисти в областта на ядрената енергия и йонизиращите лъчения, управлението на радиоактивни отпадъци и отработено гориво.

(3) Председателят на агенцията със заповед определя състава на консултативните съвети.

(4) Консултативните съвети подпомагат дейността на председателя, като дават становища по научните аспекти на ядрената безопасност и радиационната защита.

(5) Консултативните съвети приемат правила за своята работа и заседанията им се ръководят от председателя на агенцията или от упълномощено от него лице.

Раздел II

Финансиране на Агенцията за ядрено регулиране

Чл. 10. (1) Дейността на агенцията се финансира от държавния бюджет и от приходите от таксите, събирани по този закон.

(2) Агенцията е администратор на таксите по този закон.

Чл. 11. (1) Приходите по бюджета на агенцията се набират от:

1. таксите, събирани по този закон и лихвите върху тях;
2. дарения.

(2) Средствата по бюджета на агенцията се разходват приоритетно за:

1. финансиране извършването на проучвания, анализи и експертизи, свързани с оценка на ядрената безопасност и радиационната защита и с дейността по регулиране на ядрената безопасност и радиационната защита по този закон;

2. (отм. - ДВ, бр. 38 от 2012 г., в сила от 1.07.2012 г.);

3. (отм. - ДВ, бр. 38 от 2012 г., в сила от 1.07.2012 г.);

4. (отм. - ДВ, бр. 38 от 2012 г., в сила от 1.07.2012 г.).

Раздел III Правомощия на други органи

Чл. 12. Държавните органи, които чрез финансиране или по друг начин съдействат за внедряването и използването на ядрена енергия или източници на йонизиращи лъчения, не могат да имат държавни регулиращи функции по отношение на ядрената безопасност и радиационната защита при осъществяването на тези дейности.

Чл. 13. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 109 от 2007 г., изм., бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. и доп., бр. 80 от 2010 г., изм., бр. 68 от 2013 г., в сила от 2.08.2013 г., бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г.) Министрите на здравеопазването, на околната среда и водите, на вътрешните работи, на отбраната, на земеделието, храните и горите, на транспорта, информационните технологии и съобщенията, на образованието и науката и председателят на Държавна агенция "Национална сигурност" осъществяват специализиран контрол в съответствие с предоставените им от закона правомощия.

Глава трета РЕГУЛИРАНЕ НА ДЕЙНОСТИ (Загл. изм. - ДВ, бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.)

Раздел I Общи положения

Чл. 14. (Доп. - ДВ, бр. 80 от 2010 г., изм., бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) (1) Дейност по използване на ядрената енергия и по управление на радиоактивните отпадъци и на отработеното ядрено гориво се извършва след получаване на разрешение и/или лицензия за съответната дейност в случаите, определени в този закон.

(2) Дейност с източници на йонизиращи лъчения се извършва след подаване на уведомление, получаване на удостоверение за регистрация, на разрешение или лицензия за съответната дейност в случаите, определени

в този закон.

(3) Дейностите по ал. 1 и 2 не подлежат на регулиране по този закон, когато:

1. радиационният риск от дейността е пренебрежимо малък и вероятността от настъпване на събитие, което да доведе до неговото повишаване, е незначителна;

2. контролът върху дейността не е оправдан и няма да доведе до допълнително намаляване на индивидуалните дози.

(4) Дозовите критерии и нивата за освобождаване от регулиране на дейностите по ал. 1 и 2, както и нивата за освобождаване от регулиране на материали по чл. 15, ал. 7 се определят с наредбата по чл. 26, ал. 3.

Чл. 15. (1) Лицензиите и разрешенията се издават, изменят, подновяват, прекратяват и отнемат от председателя на агенцията при условията на равнопоставеност и прозрачност.

(2) Лицензиите и разрешенията по този закон са индивидуални административни актове.

(3) Лицензия се издава за:

1. експлоатация на ядрено съоръжение;

2. (изм. - ДВ, бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) използване на източници на йонизиращи лъчения за стопански, медицински, ветеринарномедицински, научни цели или за осъществяване на контролни функции с изключение на случаите, когато се изисква регистрация или уведомление;

3. (изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) производство на източници на йонизиращи лъчения;

4. (изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г., бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) производство на потребителски продукти, включително на медицински изделия по смисъла на Закона за медицинските изделия, чрез добавяне на радиоактивни вещества;

5. превоз на радиоактивни вещества;

6. (отм. - ДВ, бр. 70 от 2004 г.);

7. специализирано обучение;

8. (нова - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) извеждане от експлоатация на ядрено съоръжение;

9. (нова - ДВ, бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) експлоатация и техническа ликвидация на обекти за добив и преработване на руда, съдържаща естествен уран или торий.

(4) Разрешение се издава за:

1. определяне местоположението на ядрено съоръжение (избор на площадка);
2. проектиране на ядрено съоръжение;
3. строителство на ядрено съоръжение;
4. въвеждане в експлоатация на ядрено съоръжение;
5. извършване на промени, водещи до изменение на:
 - а) (изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) конструкции, системи и компоненти, важни за безопасността на ядреното съоръжение;
 - б) (изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г., доп., бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) предели и условия за експлоатация на ядрено съоръжение, на основата на които е издадена лицензията за експлоатация или за извеждане от експлоатация;
 - в) (доп. - ДВ, бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) вътрешните правила за осъществяване на дейността, включващи инструкции, програми, технологични регламенти и други документи, приложени към лицензията за експлоатация на ядрено съоръжение или към лицензията за извеждане от експлоатация;
 6. (отм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.);
 7. превоз на ядрен материал;
 8. (отм. - ДВ, бр. 70 от 2004 г.);
 9. (изм. - ДВ, бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) строителство, монтаж и предварителни изпитвания на обект с източник на йонизиращо лъчение с изключение на случаите, които подлежат на уведомление;
 10. (нова - ДВ, бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) извършване на промени в предвидени по проект конструкции, системи и компоненти, свързани с радиационната защита в обекти с източници на йонизиращи лъчения;
 11. (предишна т. 10 - ДВ, бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) извеждане от експлоатация на обект с радиоактивни вещества;
 12. (предишна т. 11 - ДВ, бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) временно съхраняване на радиоактивни вещества, получени при извършването на дейности с източници на йонизиращи лъчения или свързани с такава дейност;
 13. (предишна т. 12 - ДВ, бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) еднократен превоз на радиоактивни вещества;
 14. (изм. - ДВ, бр. 11 от 2007 г., бр. 80 от 2010 г., бр. 26 от 2011 г., в сила от 30.06.2012 г., предишна т. 13, изм., бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) внос и износ на източници на йонизиращи лъчения;
 15. (предишна т. 14 - ДВ, бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) сделки с ядрени съоръжения и ядрени материали;
 16. (предишна т. 15 - ДВ, бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) внос и износ на ядрен материал;
 17. (предишна т. 16 - ДВ, бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) транзитен превоз на ядрен материал, радиоактивни отпадъци, отработено гориво или други радиоактивни вещества;
 18. (нова - ДВ, бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) възстановяване на терени, замърсени с радиоактивни вещества.
- (5) (Доп. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) Удостоверения за правоспособност се издават на физически лица, които извършват дейности в ядрени съоръжения или с източници на йонизиращи лъчения, на инструктори на пълномащабни симулатори и на квалифицирани експерти по радиационна защита.
- (6) (Нова - ДВ, бр. 80 от 2010 г., изм., бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) Разрешение за превоз на радиоактивни вещества по ал. 4, т. 13 се издава за извършване на конкретен превоз, когато съответната дейност не е включена в лицензия, издадена по ал. 3, т. 5.
- (7) (Нова - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) Материалите и радиоактивните вещества, свързани с осъществяването на дейности съгласно издадена лицензия или разрешение по този закон, се освобождават от регулиране за всеки конкретен случай със заповед на председателя на агенцията по искане на лицензианта или на титуляря на разрешение.

Чл. 16. (Изм. - ДВ, бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) Лицата, които извършват дейности по използването на ядрената енергия и с източници на йонизиращи лъчения и по управлението на радиоактивните отпадъци и отработеното гориво, са длъжни:

1. (изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) да спазват изискванията, нормите и правилата за ядрена безопасност, радиационна защита и физическа защита при осъществяване на съответната дейност и да изграждат и поддържат ефективна система за управление на дейностите, която дава приоритет на безопасността и осигурява висока култура на безопасност;
2. (доп. - ДВ, бр. 17 от 2020 г.) да извършват мониторинг на радиационните характеристики на работната и околната среда и да поддържат система за контрол на изхвърлянията на радиоактивни вещества;
3. (доп. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) да извършват оценка на ядрената безопасност и радиационната защита на ядрените съоръжения и на източниците на йонизиращи лъчения и да предприемат действия и мерки за повишаването им при отчитане на собствения и международния експлоатационен опит и научните постижения в тази област; оценката включва и верификация на установените мерки за предотвратяване на аварии и ограничаване на последиците от тях, включително верификация на защитните физически бариери и административни процедури, чието нарушаване би довело до значителни увреждания на работниците и населението, причинени от въздействието на йонизиращите

лъчения;

4. (изм. и доп. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) да допускат до работа само лица, които отговарят на установените нормативни изисквания за образование, квалификация и правоспособност за работа в ядрени съоръжения или с източници на йонизиращи лъчения;

5. (изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) да допускат до работа само лица, които отговарят на специфични здравни изисквания, определени с наредба, издадена от министъра на здравеопазването;

6. да осигуряват обективна информация на населението и на държавните органи и обществените организации относно състоянието на ядрената безопасност и радиационната защита;

7. да осигуряват всички мерки и действия, свързани с безопасното съхраняване на ядрените материали, радиоактивните вещества, отработеното ядрено гориво, както и на радиоактивните отпадъци, получени в резултат на своята дейност, до предаването им за управление на лице, получило лицензия за експлоатация на съоръжение за управление на радиоактивни отпадъци;

8. да предприемат мерки за предотвратяване на инциденти и аварии и за ограничаване на последиците от тях;

9. да осигуряват достатъчно финансови ресурси за безопасното прекратяване на дейността си;

10. да създават такива условия, че при осъществяване на дейността генерирането на радиоактивни отпадъци да бъде на най-ниското достижимо ниво по отношение на обем и радиоактивност;

11. да измерват, отчитат и контролират параметри, характеризиращи ядрения материал, радиоактивните вещества и другите източници на йонизиращи лъчения, и да поддържат системи за тяхното отчитане и контрол;

12. (доп. - ДВ, бр. 109 от 2007 г.) да осигуряват физическата защита на ядрените съоръжения, ядрените материали, радиоактивните вещества и на другите обекти с източници на йонизиращи лъчения и съгласувано с компетентните органи на Министерството на вътрешните работи и на Държавна агенция "Национална сигурност", когато това е предвидено в закона;

13. да осигуряват обучение на персонала, както и усъвършенстване и контрол на квалификацията му;

14. да поддържат високо ниво на качеството на дейностите, които извършват;

15. да прилагат системи и оборудване, технологии и процедури, съответстващи на постиженията на науката и техниката и на международно признатия експлоатационен опит;

16. (изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г., отм., бр. 17 от 2020 г.);

17. да поддържат застраховка или друга финансова гаранция срещу ядрена вреда.

Чл. 17. Забраняват се:

1. разработването, производството, предаването, търговията, включително външнотърговската дейност, съхраняването, превозването, включително транзитът, придобиването, притежаването и взривяването на ядрено оръжие или на други ядрени експлозивни устройства, както и разпространението на информация за такива обекти и дейности, когато е насочено срещу националната сигурност, обществения ред или здравето на гражданите;

2. (изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г., бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) повишаването на активността на храни, фуражи, играчки, бижута и козметични продукти чрез добавяне на радиоактивни вещества и активирането на материали, използвани за производство на играчки и бижута, както и вносът и износът на такива стоки и продукти;

3. нерегламентираното облъчване с йонизиращи лъчения;

4. вносът на радиоактивни отпадъци, освен:

а) (изм. - ДВ, бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) при реимпорт на използвани закрити източници на йонизиращи лъчения, произведени в Република България;

б) когато радиоактивните отпадъци са получени от преработване на материали, извършено като услуга в полза на Република България или на българско юридическо лице.

Чл. 18. (1) Председателят на агенцията издава лицензия:

1. (доп. - ДВ, бр. 80 от 2010 г., изм., бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) по чл. 15, ал. 3, т. 1, 8 и 9 - в срок до 9 месеца;

2. по чл. 15, ал. 3, т. 7 - в срок до 6 месеца;

3. (изм. - ДВ, бр. 70 от 2004 г., бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) по чл. 15, ал. 3, т. 2 - 5 в срок до два месеца.

(2) Председателят на агенцията издава разрешение:

1. (изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г., бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) по чл. 15, ал. 4, т. 1 - 4 и 15 - в срок до 9 месеца;

2. (доп. - ДВ, бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) по чл. 15, ал. 4, т. 5 и 18 - в срок до 6 месеца;

3. (изм. - ДВ, бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) по чл. 15, ал. 4, точки 7 - 14 и 16 - в срок до един месец;

4. (изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г., бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) по чл. 15, ал. 4, т. 17 - в срок до един месец.

(3) (Нова - ДВ, бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) Председателят на агенцията издава удостоверение за регистрация за дейностите по чл. 56, ал. 3 в срок до един месец.

(4) (Предишна ал. 3, изм. - ДВ, бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) Сроковете за издаване на лицензия, разрешение и удостоверение за регистрация започват да текат от получаването на заявление за издаване с всички необходими документи.

(5) (Нова – ДВ, бр. 17 от 2020 г.) Срокът за отстраняване на нередовности по заявленията е не по-кратък от 14 дни и не по-дълъг от сроковете, определени в ал. 1 – 3 за всеки конкретен случай.

(6) (Предишна ал. 4, изм. - ДВ, бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г., предишна ал. 5, бр. 17 от 2020 г.) Лицензия, разрешение или удостоверение за регистрация по този закон не се издават на лице, което:

1. не отговаря на условията, определени с този закон;
2. е обявено в несъстоятелност или е в производство по несъстоятелност;
3. е в ликвидация;

4. е осъждано на лишаване от свобода за престъпление от общ характер, като за юридическите лица това изискване се отнася за членовете на управителните и контролните им органи.

(7) (Нова – ДВ, бр. 103 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г., предишна ал. 6, изм., бр. 17 от 2020 г.) Обстоятелството по ал. 6, т. 4 се установява служебно от председателя на агенцията.

Чл. 19. (1) В лицензията и разрешението се определят:

1. титулярят и предметът на лицензията или разрешението;
2. срокът на лицензията или разрешението;

3. съоръжението, чрез което се осъществява дейността, включително технологията и използваните ядрени материали или източници на йонизиращи лъчения;

4. (изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) условията за осъществяване на дейността, свързани с ядрената безопасност, радиационната защита и физическата защита, включително за извеждане на съоръжението или обекта от експлоатация, в съответствие със задълженията по чл. 16;

5. видът, количествата, условията и сроковете за съхраняване на свързаните с осъществяването на дейността ядрен материал, отработено гориво, радиоактивни вещества или други източници на йонизиращи лъчения и радиоактивни отпадъци и идентификационните данни за тях;

6. изискванията към лицата, извършващи дейност по лицензията и разрешението;

7. изискванията за осигуряване на достатъчно финансови ресурси за поддържане на безопасността за срока на лицензията;

8. изискванията за предоставяне на информация от лицензианта и титуляря на разрешение на агенцията, включително изискванията за задължително уведомяване на агенцията в случай на събитие, инцидент или авария, при условия и по ред, предвидени в наредба, приета от Министерския съвет по предложение на председателя на агенцията;

9. изискванията за допускане на контрол и проверка на ядрените съоръжения, обектите с източници на йонизиращи лъчения или транспортните средства и по изпълнение на условията по лицензията или разрешението;

10. условията, свързани с воденето на отчетността на ядрения материал, радиоактивните вещества и другите източници на йонизиращи лъчения;

11. други изисквания, свързани с националната сигурност и обществения ред.

(2) В зависимост от вида на лицензията или разрешението в акта се вписват всички или част от реквизитите и условията по ал. 1.

(3) (Нова – ДВ, бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) В удостоверението за регистрация се определят титулярят, срокът, за който се издава, дейността и източникът на йонизиращо лъчение, както и изисквания, свързани с предоставяне на информация относно осъществяването на дейността и източника на йонизиращо лъчение.

Чл. 20. (1) Лицензия се издава за срок до 10 години.

(2) Срокът на лицензията може да бъде продължен въз основа на оценка на ядрената безопасност и радиационната защита и оценка на действителното състояние на ядреното съоръжение и на обекта с източник на йонизиращи лъчения.

(3) Срокът на лицензията може да бъде продължен за срок не по-дълъг от срока по ал. 1, ако лицензиантът изпълнява всички задължения и изисквания по нея и е направил писмено искане за продължение преди изтичането на срока на първоначалната лицензия или на съответното продължение. Сроковете за представяне на искането за продължаване на лицензията се определят с наредбата по чл. 26, ал. 1.

(4) (Нова – ДВ, бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) Срокът на удостоверението за регистрация по чл. 18, ал. 3 е до 5 години.

Чл. 21. (1) Лицензията или разрешението могат да бъдат изменени по искане на лицензианта, съответно на титуляря на разрешението:

1. при промяна на нормативните изисквания по ядрена безопасност и радиационна защита;

2. при възникване на нови обстоятелства от съществено значение за ядрената безопасност и радиационната защита, които изискват преразглеждане и изменение на условията на лицензията или разрешението;

3. по причини, свързани с националната сигурност и обществения ред.

(2) Лицензиантът или титулярят на разрешението е длъжен в едномесечен срок от настъпването на обстоятелствата по ал. 1, налагащи изменение на лицензията или разрешението, да уведоми за това председателя на агенцията и да поиска изменението на лицензията или разрешението.

(3) В случай че в срока по ал. 2 титулярят не поиска изменение на лицензията или разрешението, председателят на агенцията го уведомява писмено за наличието на обстоятелствата по ал. 1, налагащи изменение на лицензията или разрешението.

(4) (Нова - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) Лицензията или разрешението могат да бъдат изменени

служебно от председателя на агенцията:

1. ако в 14-дневен срок от уведомяването по ал. 3 лицензиантът или титулярят на разрешение не е поискал съответното изменение;

2. в случаите по ал. 1, т. 3 - въз основа на мотивирано искане на компетентните държавни органи.

(5) (Нова - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) Титулярят на лицензия или разрешение, по отношение на когото е открито производство по служебно изменение, може в 14-дневен срок от писменото уведомяване за това да направи възражения или да даде обяснения. Лицензията или разрешението могат да бъдат изменени с мотивирана заповед след изтичането на този срок.

Чл. 21а. (Нов - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) (1) При преобразуване на юридическо лице - титуляр на лицензия или разрешение, чрез вливане, сливане, разделяне, отделяне, отделяне на еднолично търговско дружество, промяна на правната форма, при прехвърляне на търговско предприятие или при непарична вноска в капитала на друго дружество на имущество - обект на лицензии или разрешения по този закон, издадената лицензия или разрешение могат да бъдат изменени въз основа на предварително искане, подадено от лицето, приело решение за преобразуването или от страните по сделката по прехвърлянето на търговското предприятие или за извършване на непаричната вноска.

(2) При прехвърляне на търговско предприятие или при непарична вноска на имущество, когато са включени вещни права върху ядрено съоръжение, изменението на разрешението или лицензията може да бъде направено след получаване на разрешение за сделка с ядреното съоръжение при спазване изискванията на този закон.

(3) Изменението се допуска, ако лицето, което ще извършва дейността, отговаря на предвидените в закона условия за издаване на лицензията или разрешението.

(4) Изменението на лицензията или разрешението влиза в сила от датата на вписването в търговския регистър на преобразуването, съответно на прехвърлянето, на търговското предприятие или увеличението на капитала чрез непарична вноска.

(5) Правата и задълженията, произтичащи от актове, издадени по този закон на титуляри на предходни разрешения или лицензии, обвързват новия титуляр на разрешение или лицензия по ал. 1.

Чл. 22. (1) Лицензията се прекратява:

1. поради изтичане на срока;

2. (изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) по искане на лицензианта;

3. поради отнемане на лицензията;

4. (изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) при обявяване в несъстоятелност или прекратяване с ликвидация на юридическото лице;

5. (нова - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) при преобразуване на юридическото лице - титуляр, когато към момента на извършване на вписването в търговския регистър не е налице изменение на лицензията в съответствие с чл. 21а, ал. 1;

6. (предишна т. 5 - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) при смърт на лицензираното физическо лице;

7. (нова - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) при издаване на нова лицензия за същата дейност на същия или на нов титуляр.

(2) Разрешението се прекратява:

1. с изпълнението на дейността - предмет на разрешението, или с изтичането на срока, за който е издадено;

2. по искане на титуляря на разрешението;

3. при прекратяване на лицензията в случаите, когато разрешението е издадено на лицензианта;

4. поради отнемане на разрешението;

5. (нова - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) при преобразуване на юридическото лице - титуляр, когато към момента на извършване на вписването в търговския регистър не е налице изменение на разрешението в съответствие с чл. 21а, ал. 1.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) При прекратяване на лицензия досегашният титуляр е длъжен да осигурява ядрената безопасност, радиационната защита и физическата защита на ядрените съоръжения, ядрените материали и другите източници на йонизиращи лъчения до издаването на нова лицензия на нов титуляр или до безопасното извеждане от експлоатация на съответните съоръжения или обекти.

(4) (Нова - ДВ, бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) Разпоредбите на ал. 2, т. 1, 2 и 4 се прилагат съответно и за прекратяване действието на удостоверение за регистрация.

Чл. 23. (1) Председателят на агенцията след писмено предупреждение с определен срок отнема издадената лицензия или разрешение:

1. когато лицензиантът или титулярят на разрешението не изпълнява или нарушава:

а) (изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) задълженията по чл. 16 и/или условия, включени в лицензията или разрешението;

б) (доп. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) забраните по чл. 17, както и предписания на контролни органи или наложени принудителни административни мерки по този закон;

в) условия или задължения, включени в лицензията по чл. 15, ал. 3, т. 7;

2. когато лицензиантът или титулярят е представил неверни сведения, които са послужили като основание за издаване на лицензията или разрешението и които са от значение за ядрената безопасност и радиационната защита;

3. (отм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.);

4. (доп. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) по причини, свързани с националната сигурност и обществения ред, въз основа на мотивирано искане на компетентните държавни органи.

(2) Ако в 14-дневен срок от уведомяването по чл. 21, ал. 3 лицензиантът или титулярят на разрешение не поиска съответно изменение на лицензията или разрешението, председателят на агенцията може да отнеме лицензията или разрешението.

(3) С решението за отнемане на лицензията председателят на агенцията определя срок, в който лицето не може да кандидатства за издаване на нова лицензия за същата дейност. Този срок не може да бъде по-дълъг от една година.

(4) При констатиране на нарушения в случаите по ал. 1, т. 1 и 2 на лицата се налагат и предвидените по този закон административни наказания или имуществени санкции.

(5) (Нова - ДВ, бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) Разпоредбите на ал. 1, т. 1, букви "а" и "б", т. 2 и 4, ал. 3 и 4 се прилагат съответно и за отнемане на удостоверение за регистрация.

Чл. 24. (Изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г., бр. 77 от 2018 г., в сила от 1.01.2019 г.) Административните актове, издадени по силата на този закон, включително мълчаливият отказ за издаване на съответния акт, подлежат на обжалване пред съответния административен съд по реда на Административнопроцесуалния кодекс, освен ако с този закон е предвидено друго. Обжалването на актовете не спира тяхното изпълнение.

Чл. 25. (1) (Отм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.)

(2) Транзитен превоз на радиоактивни вещества през територията на Република България се извършва след издаване на разрешение от председателя на агенцията.

(3) Разрешението се издава на лице, ако:

1. то е получило съгласие или разрешение от компетентните органи на изпращащата държава и на приемащата държава за превоза, както и съгласие за обратното приемане на товара;

2. използваните транспортни средства за осъществяване на превоза, както и опаковките съответстват на изискванията по международните договори и конвенции за съответния вид превоз и опаковки, както и на действащото българско законодателство;

3. то е осигурило физическата защита на превозвания товар.

Чл. 26. (1) (Доп. - ДВ, бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) Лицензиите и разрешенията се издават, изменят, подновяват, прекратяват, отнемат и контролират по ред, определен в наредба, приета от Министерския съвет по предложение на председателя на агенцията. С наредбата се определя и редът за извършване на регистрация и за уведомяване за осъществяване на дейности по този закон.

(2) Изискванията, нормите и правилата за ядрена безопасност и радиационна защита при осъществяване на дейностите по използване на ядрената енергия и източниците на йонизиращи лъчения и управлението на радиоактивните отпадъци и отработеното гориво, включително при избор на площадка, проектиране, строителство, въвеждане в експлоатация, експлоатация и извеждане от експлоатация на ядрени съоръжения и на обекти с източници на йонизиращи лъчения, се определят с наредби, приети от Министерския съвет по предложение на председателя на агенцията.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 80 от 2010 г., изм., бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) Изискванията за радиационна защита при осъществяване на дейностите по този закон се определят с наредба, приета от Министерския съвет по предложение на министъра на здравеопазването, министъра на околната среда и водите и председателя на агенцията.

(4) (Доп. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) Условието и редът за извършване на превоз на ядрен материал, радиоактивни отпадъци и радиоактивни вещества се определят с наредба, приета от Министерския съвет по предложение на председателя на агенцията и министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията.

(5) (Нова - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) Дейностите с материали с повишено съдържание на естествени радионуклиди, които не могат да бъдат пренебрегнати от гледна точка на радиационната защита, мерките и изискванията за радиационна защита при осъществяване на тези дейности се определят с наредба, приета от Министерския съвет по предложение на председателя на агенцията и министъра на здравеопазването.

(6) (Нова - ДВ, бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) Нормите за радиационна защита при техническа ликвидация на последствията от добива и преработката на уранова руда се определят с наредба, приета от Министерския съвет по предложение на министъра на здравеопазването, министъра на околната среда и водите и председателя на агенцията.

(7) (Нова - ДВ, бр. 80 от 2010 г., предишна ал. 6, бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г., изм., бр. 17 от 2020 г.) Към съоръженията с повишена опасност на територията на ядрена централа се прилагат изискванията, нормите и правилата съгласно наредбите по ал. 2.

Чл. 27. (1) В агенцията се водят публични регистри, в които се вписват издадените от председателя на агенцията:

1. лицензии и разрешения, както и тяхното изменение, подновяване, прекратяване и отнемане;

2. (изм. - ДВ, бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) удостоверения за регистрация и удостоверения за правоспособност, както и тяхното прекратяване и отнемане.

(2) (Нова - ДВ, бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) В агенцията се води публичен регистър на подадените уведомления за извършване на дейности по чл. 56, ал. 2.

(3) (Предишна ал. 2 - ДВ, бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) Обстоятелствата, които подлежат на вписване в регистрите, и редът за тяхното вписване се определят с наредбата по чл. 26,

Раздел II Такси

Чл. 28. (1) За осъществяване регулирането на дейностите по този закон се събират такси, определени по размер с тарифа, одобрена от Министерския съвет.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) Такси по ал. 1 се заплащат за:

1. разглеждане на заявление за издаване на лицензия или разрешение;
2. издаване на лицензия или разрешение;
3. полагане на изпит по чл. 66 пред квалификационна изпитна комисия и за издаване на удостоверение за правоспособност;
4. изменение на разрешението и/или лицензията;
5. продължаване срока на разрешението или лицензията;
6. (нова - ДВ, бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) регистрация за дейности по чл. 56, ал.

3.

Чл. 29. (1) (Предишен текст на чл. 29 - ДВ, бр. 70 от 2004 г.) При издаване на разрешение по този закон титулярят на разрешението заплаща такса за разрешението, която включва разходите по оценката на съответствието на заявените данни и обстоятелства с изискванията на ядрената безопасност и радиационната защита, подготовката и контрола по изпълнение на условията му, определени в зависимост от вида на разрешението.

(2) (Нова - ДВ, бр. 70 от 2004 г., изм., бр. 80 от 2010 г.) Не се дължи такса за издаване на разрешение за внос или износ на източници на йонизиращи лъчения.

Чл. 30. (1) Лицата, получили лицензия по този закон, заплащат лицензионни такси за всяка издадена лицензия.

(2) Лицензионните такси са:

1. първоначална - при издаването на лицензията, определена в зависимост от вида на лицензията и включваща разходи за оценката на съответствието на заявените данни и обстоятелства с изискванията за ядрена безопасност и радиационна защита и подготовката ѝ;

2. годишна - за осъществяване на контрол по изпълнение на условията на лицензията и за периодична оценка на състоянието на ядрената безопасност и радиационната защита, в зависимост от вида на лицензията.

(3) Годишната такса се заплаща от лицензианта за всяка година за срока на лицензията, както и за срока на продължаването ѝ.

(4) При изменение на лицензията по искане на лицензианта и при продължаване срока на лицензията се заплаща такса в размер 50 на сто от таксата по ал. 2, т. 1.

Чл. 31. (1) Редът за заплащане на таксите по този закон се определя с наредба, приета от Министерския съвет по предложение на председателя на агенцията.

(2) (Нова - ДВ, бр. 70 от 2004 г.) Първоначалната лицензионна такса за издаване на лицензия за използване на радиоактивни вещества и други източници на йонизиращи лъчения за медицински цели и годишните лицензионни такси са в размер на 50 на сто от определените такси по чл. 28, ал. 1.

(3) (Нова - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) Първоначалната лицензионна такса за издаване на лицензия за специализирано обучение е в размер 20 на сто от определената такса по чл. 30, ал. 2, т. 1, а годишната такса е в размер 10 на сто от определената такса по чл. 30, ал. 2, т. 2.

(4) (Предишна ал. 2 - ДВ, бр. 70 от 2004 г., предишна ал. 3, изм., бр. 80 от 2010 г., в сила от 1.01.2011 г.) Юридическите лица на бюджетна издръжка планират ежегодно в бюджета си или в бюджета на първостепенните си разпоредители размера на средствата за заплащане на такси по този закон.

Чл. 32. (Изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) Таксите за разрешения и за лицензии се признават за текущи разходи за дейността на лицата за целите на данъчното облагане и за икономически обосновани разходи за целите на ценообразуването.

Раздел III Ядрени съоръжения

Чл. 33. (1) Председателят на агенцията издава разрешения:

1. за определяне местоположението на ядрено съоръжение (избор на площадка);
2. за проектиране на ядрено съоръжение;
3. за строителство на ядрено съоръжение;
4. за въвеждане в експлоатация на ядрено съоръжение.

(2) Разрешенията по ал. 1 се издават преди издаването на лицензия за експлоатация на ядреното съоръжение по този закон на юридическо лице, регистрирано в Република България:

1. (отм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.);
2. (отм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.).

(3) (Изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) Разрешение се издава, ако заявителят притежава финансови, технически, материални, човешки ресурси и организационна структура за изпълнение на задълженията

си за осигуряване на изискванията, нормите и правилата за ядрена безопасност, радиационна защита и физическа защита.

(4) Избраната площадка и изготвеният технически проект се одобряват със заповед на председателя на агенцията, ако съответстват на изискванията, нормите и правилата за ядрена безопасност и радиационна защита, определени в наредбата по чл. 26, ал. 2.

(5) (Нова - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) Разрешение по ал. 1 и заповед по ал. 4 могат да бъдат издадени за обособен отделен етап от дейността, ако заедно с документите за издаването на разрешението или заповедта заявителят е обосновал необходимостта от отделното изпълнение на съответния етап.

(6) (Нова - ДВ, бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) Разрешение по ал. 1, т. 1 е основание за издаване на разрешение за изработване на подробен устройствен план по Закона за устройство на територията.

(7) (Нова - ДВ, бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) Заповедите по ал. 4 са основание за одобряване на подробния устройствен план, съответно на техническия инвестиционен проект по Закона за устройство на територията.

(8) (Нова - ДВ, бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) Разрешение по ал. 1, т. 3 е основание за издаване на разрешение за строеж по Закона за устройство на територията.

(9) (Нова - ДВ, бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г., отм., бр. 17 от 2020 г.)

Чл. 34. (1) Разрешение за въвеждане на ядрено съоръжение в експлоатация се издава след издаване на разрешение за ползване на обекта по Закона за устройство на територията.

(2) Изменение на програмата за въвеждане на ядрено съоръжение в експлоатация се извършва само след изменение на издаденото разрешение.

(3) В случай че ядреното съоръжение се въвежда в експлоатация на етапи, за всеки етап се издава отделно разрешение от председателя на агенцията.

Чл. 35. (1) (Изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) Председателят на агенцията издава лицензии за:

1. експлоатация на ядрено съоръжение;
2. извеждане от експлоатация на ядрено съоръжение.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) Лицензиите се издават на юридическо лице, регистрирано в Република България, което:

1. (отм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.);

2. притежава финансови, технически, материални ресурси и организационна структура за поддържане на високо ниво на безопасност за целия срок на експлоатация на ядреното съоръжение и при управлението на радиоактивните отпадъци и отработеното гориво, както и за извеждането му от експлоатация;

3. (изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) притежава достатъчно квалифициран и правоспособен персонал със съответното ниво на образование и подготовка за всички дейности по лицензията;

4. (изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) е приело програма от мерки, включително вътрешни правила, необходими за осигуряване и поддържане качеството на всички дейности по лицензията;

5. е осигурило условия за поддържане високо ниво на култура на безопасност;

6. има утвърдени аварийни планове за действие в случай на авария;

7. е осигурило необходимата физическа защита;

8. притежава необходимите технически средства и е създадо необходимата организация, така че дозите на облъчване на персонала и населението да се поддържат на възможно най-ниско разумно постижимо ниво;

9. (изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) е осигурило съответствие на съоръженията и заявената дейност с изискванията, нормите и правилата на ядрена безопасност и радиационна защита.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) Лицензиите се издават за срок до 10 години.

Чл. 36. (1) (Изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) Лицензиите включват правото на лицето да използва ядреното съоръжение и да извършва всички дейности за постигане на целта, определена в лицензията, при осигуряване на ядрената безопасност и радиационната защита.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) За всеки енергиен блок и за всяко друго ядрено съоръжение на площадката на ядрена централа се издава отделна лицензия, както и отделно разрешение за проектиране, строителство и въвеждане в експлоатация.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 17 от 2020 г.) В лицензиите по ал. 2 се посочват и границите на площадката на ядреното съоръжение.

Чл. 37. (1) (Отм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.)

(2) (Изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) В случаите по чл. 22, ал. 3, ако лицензиантът не разполага с достатъчно средства за осигуряване на ядрената безопасност, радиационната защита и физическата защита при спиране на дейността, средствата се осигуряват от фонд "Извеждане от експлоатация на ядрени съоръжения".

Чл. 38. (1) На лицензианта се издават разрешения за:

1. извършване на промени, водещи до изменение на:

а) (изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) конструкции, системи и компоненти, важни за безопасността на ядреното съоръжение;

б) (изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г., доп., бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) предели и условия за експлоатация, на основата на които е издадена лицензията за експлоатация или за

извеждане от експлоатация на ядреното съоръжение;

в) (изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г., доп., бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) вътрешните правила за осъществяване дейността на лицензианта, включващи инструкции, програми, технологични регламенти и други документи, приложени към лицензията за експлоатация или за извеждане от експлоатация на ядреното съоръжение;

2. (отм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.);

3. (отм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.);

4. (отм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.).

(2) Разрешенията по ал. 1, т. 1 се издават, ако исканите промени съответстват на изискванията, правилата и нормите за ядрена безопасност и радиационна защита, определени в наредбата по чл. 26, ал. 2.

(3) В случаите, когато в резултат на издадено разрешение по ал. 1, т. 1 се изменят условия на издадената лицензия, тя се изменя служебно от председателя на агенцията в рамките на издаденото разрешение, без да се дължи такса за изменението ѝ.

(4) (Отм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.).

Чл. 39. (Изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) (1) Лицензия за експлоатация на ядрено съоръжение се издава само на лице, което е собственик или титуляр на вещни права върху ядреното съоръжение.

(2) Лицензия за извеждане от експлоатация на ядрено съоръжение се издава на лице, което е собственик или титуляр на вещни права върху ядреното съоръжение, или на лице, което има право да извършва дейности по извеждане от експлоатация, съгласно този закон.

(3) Лицензия по ал. 2 се издава при наличие на положително решение по оценка на въздействието върху околната среда.

Чл. 40. (1) (Изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) Разрешение за внос или износ на ядрен материал се издава на титуляр на разрешение за въвеждане в експлоатация или на лицензиант по този раздел, при условие че вносът или износът е свързан с дейността му.

(2) Разрешение за внос и износ на ядрен материал се издава и на едноличен търговец или юридическо лице, при условие че:

1. е осигурено превозването на ядрения материал от лице, което има лицензия или разрешение по този закон;

2. получателят, за когото са предназначени, има необходимата лицензия или разрешение, които му дават право да използва или съхранява ядрен материал.

Чл. 41. (Изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) Разрешение за превоз на ядрен материал се издава на титуляр на разрешение за въвеждане в експлоатация или на лицензиант по този раздел, ако той е осигурил превоза в опаковки и с транспортни средства, чиито типове са определени в наредбата по чл. 26, ал. 4, както и физическата защита на ядрения материал.

Чл. 42. (1) Сделки с ядрени съоръжения и с ядрени материали могат да се извършват след получаване на разрешение от председателя на агенцията, при условие че не се нарушават изискванията, правилата и нормите на ядрената безопасност и радиационната защита.

(2) Председателят на агенцията издава разрешение за сделка на разпореджане с ядрено съоръжение само при условие, че приобретателят по сделката притежава лицензия за съответната дейност по този закон или отговаря на условията за издаване на такава лицензия.

Чл. 43. (1) Търсенето, проучването и добивът на руда, съдържаща уран и торий, се урежда по реда на Закона за подземните богатства.

(2) Издаването на разрешения и сключването на договор за концесия по Закона за подземните богатства по ал. 1 не изключва изискването за издаване на съответните разрешения или лицензия по този закон.

Чл. 44. (1) (Предишен текст на чл. 44 - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) Издаването на разрешения по чл. 33 не отменя изискването за издаване на необходимите разрешения по Закона за устройство на територията.

(2) (Нова - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) За едно и също ядрено съоръжение последващо разрешение по чл. 33, ал. 1 или лицензия по чл. 35, ал. 1 се издава на лицето - титуляр на предходно разрешение или лицензия, на неговия правоприменник в случай на извършено преобразуване, както и на приобретател на вещни права върху имуществото, с което ще се извършва дейността.

(3) (Нова - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) АLINEA 2 се прилага и когато производството по издаване на разрешение или лицензия е започнато от титуляря на предходното разрешение или лицензия. В този случай е необходимо неговото писмено съгласие.

(4) (Нова - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) При смяна на титуляря на разрешение или лицензия по ал. 2 и 3 правата и задълженията, произтичащи от актове, издадени по този закон на титуляри на предходни разрешения и лицензии, обвързват новия титуляр.

Чл. 44а. (Нов - ДВ, бр. 17 от 2020 г.) Министерският съвет по предложение на председателя на агенцията, съгласувано с министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията и министъра на отбраната, може да определи зони над определени ядрени съоръжения, в които се въвеждат забрани и ограничения по отношение на въздушното пространство.

Чл. 44б. (Нов - ДВ, бр. 17 от 2020 г.) Техническият надзор на съоръженията с повишена опасност на територията на ядрена централа, които са специално разработени за използване в ядрената техника и имат значение за ядрената безопасност, се осъществява от специализирано звено, пряко подчинено на

ръководителя на лицензианта, експлоатиращ ядрена централа, и под методическото ръководство на председателя на агенцията.

Раздел IV **Особени правила при изграждане и експлоатация на ядрени централи**

Чл. 45. (1) Ядрена централа се изгражда по решение на Министерския съвет.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Предложението за изграждане на ядрена централа се внася от министъра на енергетиката с оценка на:

1. ядрената безопасност и радиационната защита, въздействието върху околната среда и физическата защита;

2. социално-икономическото значение от изграждането на ядрена централа за страната или за отделни региони;

3. радиоактивните отпадъци и отработеното ядрено гориво, които се получават в резултат на дейността на ядрена централа, и тяхното управление.

(3) Когато при експлоатацията на ядрената централа е възможно въздействие върху населението и околната среда на територията на друга държава, министърът на външните работи уведомява компетентните органи на тази държава и предоставя при поискване от тяхна страна необходимата им информация за оценка и анализ на възможното въздействие на централата на тяхна територия от гледна точка на безопасността на населението и опазването на околната среда. Полученото официално становище се прилага към предложението по ал. 2.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Министърът на енергетиката организира обсъждане на предложението за изграждане на ядрена централа, в което участват държавни органи и органи на местното самоуправление, представители на обществените организации и заинтересувани физически и юридически лица. Уведомяването се извършва чрез средствата за масово осведомяване или по друг подходящ начин най-малко един месец преди обсъждането. Оценката на резултатите от обсъждането се прилага към предложението по ал. 2.

Чл. 46. (Изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) (1) Използването на енергиен блок на ядрена централа съобразно основното му предназначение започва след влизането в сила на издадена в съответствие с този закон лицензия за експлоатация и при наличието на влязла в сила лицензия за производство на електрическа и/или топлинна енергия, издадена в съответствие със Закона за енергетиката.

(2) С прекратяването на лицензията за производство на електрическа и/или топлинна енергия се прекратява правото да се използва съоръжението съобразно основното му предназначение, произтичащо от издадена лицензия за експлоатация на енергиен блок на ядрена централа.

Чл. 47. (Изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) (1) По инициатива на титуляря на лицензия за експлоатация Министерският съвет може с решение да обяви ядрена централа или отделни части от нея за съоръжение за управление на радиоактивни отпадъци, ако ядреното гориво е окончателно изведено от съоръжението. Решението на Министерския съвет се приема след извършване на оценка на въздействието върху околната среда в предвидените в Закона за опазване на околната среда случаи.

(2) Лицензиантът представя на председателя на агенцията план за извеждане от експлоатация на ядрена централа или на отделен енергиен блок или друго ядрено съоръжение не по-късно от две години след спиране на съоръжението за извеждане от експлоатация, освен ако по предложение на лицензианта председателят на агенцията е определил друг срок.

Раздел V **(В сила от 1.01.2003 г.)** **Фонд "Извеждане от експлоатация на ядрени съоръжения"**

Чл. 48. (В сила от 1.01.2003 г. - ДВ, бр. 63 от 2002 г., изм., бр. 14 от 2015 г.) За финансиране на дейностите по извеждане от експлоатация на ядрени съоръжения се създава фонд "Извеждане от експлоатация на ядрени съоръжения" към министъра на енергетиката, наричан по-нататък "фонда".

Чл. 49. (В сила от 1.01.2003 г. - ДВ, бр. 63 от 2002 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г., бр. 14 от 2015 г.) Приходите по фонда се събират, отчитат и централизират в системата на единната бюджетна сметка чрез използване на отделна транзитна сметка, открита на Министерството на енергетиката в Българската народна банка от следните източници:

1. (изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) вноски от лицата, които експлоатират ядрено съоръжение, в размер, определен с наредбата по чл. 55, ал. 1;

2. средства от държавния бюджет, определяни ежегодно със закона за държавния бюджет за съответната година;

3. лихви по управлението на набраните средства във фонда и по просрочени плащания на вноските по т. 1;

4. дарения;

5. други приходи, получени в резултат на управлението на средствата на фонда.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г., в сила от 1.01.2011 г.) Юридическите лица на бюджетна издръжка планират, предоставят и отчитат вноските по ал. 1, т. 1 като трансфер между бюджетни сметки.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) Вноските във фонда по ал. 1, т. 1 се признават за текущи

разходи за дейността за целите на данъчното облагане и за икономически обосновани разходи за целите на ценообразуването.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2005 г.) Вноските по ал. 1, т. 1 са публични държавни вземания, които се установяват и събират по реда на Данъчно- осигурителния процесуален кодекс от органите на Националната агенция за приходите.

(5) (Нова - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) Размерът на вноските по ал. 1, т. 1 се определя така, че в края на експлоатационния период да бъдат събрани необходимите средства за покриване на разходите по извеждане от експлоатация.

Чл. 50. (В сила от 1.01.2003 г. - ДВ, бр. 63 от 2002 г.) (1) Средствата по фонда се изразходват целево само за финансиране на дейностите по извеждане от експлоатация на ядрени съоръжения, включително:

1. (изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) годишна програма на титуляря на лицензия за извеждане от експлоатация;

2. разходи по съхраняването и погребването на радиоактивни отпадъци, получени от дейности по извеждане от експлоатация на ядрени съоръжения;

3. (доп. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) управлението на фонда, включително административни и финансови разходи;

4. (доп. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) други, предвидени със закона дейности, свързани с безопасното извеждане от експлоатация, включително на ядрени централи, обявени като съоръжения за управление на радиоактивни отпадъци по реда на този закон.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г., бр. 14 от 2015 г.) Разходите по ал. 1 се предвиждат ежегодно по бюджета на Министерството на енергетиката и се извършват чрез обособяване на отделен платежен код в системата на електронно бюджетно разплащане.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) Превишението на постъпленията над плащанията на фонда за съответната година се отчита задбалансово от фонда и се акумулира в системата на единната сметка, като разходването от фонда на суми за сметка на отчетеното превишение от предходни години се извършва в съответствие с разпоредбите на този закон и съгласно изискванията на Закона за публичните финанси.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г., бр. 99 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) При възникване на допълнителна необходимост от извършване на разходи, свързани с дейностите, финансирани от фонда, могат да се извършват промени по бюджета на Министерството на енергетиката по съответния ред на Закона за публичните финанси и закона за държавния бюджет за съответната година, без да се влошава бюджетното салдо по държавния бюджет.

(5) (Нова - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) Когато реализацията на проекта за извеждане от експлоатация се окаже по-скъпа от одобрените от управителния съвет на фонда оценки на разходите, необходимите допълнителни разходи са за сметка на лицето, което последно е експлоатирано ядреното съоръжение, съгласно издадена лицензия за експлоатация.

Чл. 51. (В сила от 1.01.2003 г. - ДВ, бр. 63 от 2002 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) Фондът се ръководи от управителен съвет.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г., бр. 14 от 2015 г.) Председател на управителния съвет на фонда е министърът на енергетиката.

(3) Не може да бъде член на управителния съвет лице, което е осъждано за престъпление от общ характер или е съпруг или роднина по права или по съвобрана линия до четвърта степен и по сватовство до трета степен включително с друг член на органите на управление на фонда.

Чл. 52. (В сила от 1.01.2003 г. - ДВ, бр. 63 от 2002 г.) (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 80 от 2010 г., изм., бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г., бр. 14 от 2015 г.) Членове на управителния съвет на фонда са заместник-министър на финансите, заместник-министър на здравеопазването, заместник-министър на енергетиката, заместник-министър на околната среда и водите, заместник-министър на регионалното развитие и благоустройството, председателят на агенцията, по един представител на лицензиантите, експлоатиращи ядрени централи, и директорът на Института по ядрени изследвания и ядрена енергия към Българската академия на науките.

(2) Ръководителите на министерствата по ал. 1 определят своите представители в управителния съвет на фонда.

(3) Председателят на управителния съвет издава заповед, с която определя поименния състав на управителния съвет.

Чл. 53. (В сила от 1.01.2003 г. - ДВ, бр. 63 от 2002 г.) (1) Управителният съвет заседава най-малко веднъж на 3 месеца.

(2) Заседанията на управителния съвет са редовни, ако на тях присъстват не по-малко от две трети от неговите членове.

(3) Решенията на управителния съвет се приемат с явно гласуване и с обикновено мнозинство от общия брой на членовете му.

Чл. 54. (В сила от 1.01.2003 г. - ДВ, бр. 63 от 2002 г.) (1) Управителният съвет:

1. приема правилник за организацията и дейността на фонда;

2. приема проект на бюджет, съпроводен с доклад и разчети, уточняващи размера на отделните приходи и разходи на фонда за всяка бюджетна година;

3. разпределя и отпуска средствата за изпълнение на дейности и проекти по извеждане от

експлоатация в съответствие с програмата за извеждане от експлоатация на лицензиантите;

4. (изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) контролира администрирането на приходите по фонда и целесъобразното им разходване;

5. (отм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.);

6. внася ежегодно в Министерския съвет отчет за дейността си;

7. изпълнява и други функции, свързани с управлението на фонда, в съответствие с действащите нормативни актове.

(2) (Нова - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) С цел подпомагане дейността на фонда управителният съвет може да създаде междуведомствена експертна работна група. Организацията на работа и съставът на групата се определят с наредбата по чл. 55, ал. 1.

(3) (Предишна ал. 2, изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г., бр. 15 от 2013 г., в сила от 1.01.2014 г., бр. 14 от 2015 г.) Приетият от управителния съвет проект на бюджет на фонда се включва в проекта на бюджет на Министерството на енергетиката и се предлага на Министерството на финансите по реда на Закона за публичните финанси.

(4) (Нова - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) При промяна на лицензианта и периодично, поне веднъж на 5 години, управителният съвет прави преглед на оценките на разходите за извеждане от експлоатация, като при необходимост се изменя размерът на дължимите вноски.

Чл. 55. (В сила от 1.01.2003 г. - ДВ, бр. 63 от 2002 г.) (1) (Предишен текст на чл. 55, изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г., бр. 14 от 2015 г.) Редът за установяване, събиране, разходване и контрол на средствата, както и размерът на дължимите вноски се определят с наредба, приета от Министерския съвет по предложение на министъра на енергетиката и министъра на финансите.

(2) (Нова - ДВ, бр. 80 от 2010 г., изм., бр. 14 от 2015 г.) Управителният съвет на фонда по предложение на министъра на енергетиката приема методология за определяне на разходите по финансиране на извеждането от експлоатация и съответно за определяне на дължимите вноски. Методологията трябва да отчита технологичните аспекти и изискванията за ядрена безопасност и радиационна защита.

Раздел VI

Източници на йонизиращи лъчения

(Загл. изм. - ДВ, бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.)

Чл. 56. (Изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г., бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) (1) Дейности с източници на йонизиращи лъчения се извършват въз основа на лицензия, разрешение, регистрацията или уведомление.

(2) Уведомление се изисква за дейности:

1. с материали с повишено съдържание на естествени радионуклиди, определени в наредбата по чл. 26, ал. 5;

2. по управление на материали, произхождащи от обекти за добив и преработване на руда, съдържаща естествен уран или торий, когато облъчването не може да се пренебрегне от гледна точка на радиационната защита;

3. при които облъчването от радон на работни места не може да се пренебрегне от гледна точка на радиационната защита в случаите, определени в наредбата по чл. 26, ал. 3;

4. при които вероятността за увреждане на здравето е незначителна, когато са изпълнени условията, определени с наредбата по чл. 26, ал. 3.

(3) Регистрация за дейности с източници на йонизиращи лъчения се изисква за:

1. работа с източници на йонизиращи лъчения с цел техническо обслужване, монтаж, демонтаж, измервания, строителни и ремонтни дейности и други услуги за лица, които използват или произвеждат източници на йонизиращи лъчения;

2. използване на източници на йонизиращи лъчения за немедицински образни изследвания.

Чл. 57. (1) (Предишен текст на чл. 57, бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) Председателят на агенцията издава разрешение за:

1. (отм. - ДВ, бр. 70 от 2004 г.);

2. (изм. - ДВ, бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) строителство, монтаж и предварителни изпитвания на обект с източник на йонизиращо лъчение с изключение на случаите, които подлежат на уведомление;

3. извеждане от експлоатация на обект с радиоактивни вещества;

4. временно съхраняване на радиоактивни вещества, получени при извършването на дейности с източници на йонизиращи лъчения или свързани с такава дейност;

5. еднократен превоз на радиоактивни вещества;

6. (изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г., бр. 26 от 2011 г., в сила от 30.06.2012 г., бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) внос и износ на източници на йонизиращи лъчения;

7. (нова - ДВ, бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) извършване на промени в предвидени по проект конструкции, системи и компоненти, свързани с радиационната защита в обекти с източници на йонизиращи лъчения.

(2) (Нова - ДВ, бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) Разрешението за строителство по ал. 1, т. 2 е основание за издаване на разрешение за строеж по Закона за устройство на територията.

Чл. 58. (1) Председателят на агенцията издава лицензия за:

1. (изм. - ДВ, бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) използване на радиоактивни вещества и други източници на йонизиращи лъчения за стопански, медицински, ветеринарномедицински, научни цели и за осъществяване на контролни функции с изключение на случаите, когато се изисква регистрацията или уведомление;

2. (изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) производство на източници на йонизиращи лъчения;

3. (изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г., отм., бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.);

4. превоз на радиоактивни вещества;

5. (отм. - ДВ, бр. 70 от 2004 г.);

6. (нова - ДВ, бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) производство на потребителски продукти, включително на медицински изделия по смисъла на Закона за медицинските изделия, чрез добавяне на радиоактивни вещества.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) Лицензията по ал. 1, т. 1, 2 и 6 се издава след въвеждане в експлоатация на обекта с източници на йонизиращи лъчения, ако се предвижда експлоатация на такъв обект по ред, определен с наредбата по чл. 26, ал. 1.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 70 от 2004 г., изм., бр. 80 от 2010 г.) Лицензията се издава за срок до 10 години.

Чл. 59. (Изм. - ДВ, бр. 70 от 2004 г.) (1) (Предишен текст на чл. 59 - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) Разрешение за внос на радиоактивни източници на йонизиращи лъчения се издава, ако:

1. лицето, за което са предназначени, има необходимата лицензия или разрешение, които му дават право да ги използва и/или да ги съхранява;

2. е осигурено превозването им от лице, което има лицензия или разрешение за превоз по този закон.

(2) (Нова - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) Разрешение за внос на закрит източник, категории 1, 2 и 3, с период на полуразпадане, по-голям от 5 години, се издава, ако са спазени изискванията на ал. 1 и е осигурено връщането на производителя след прекратяване на неговото използване.

(3) (Нова - ДВ, бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) При внос на закрит източник по ал. 2 лицето, за което е предназначен източникът, внася във фонд "Радиоактивни отпадъци" еднократна вноска, определена с наредбата по чл. 94, ал. 1.

Чл. 60. (1) Лицензия или разрешение се издава на дееспособно физическо лице или на юридическо лице, регистрирано в Република България, което:

1. (изм. и доп. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) разполага с достатъчно финансови, технически, материални и човешки ресурси и организационна структура за осигуряване на безопасността, радиационната защита и физическата защита при осъществяване на дейността, включително за безопасното ѝ прекратяване;

2. планира мерки, необходими за осигуряване качеството на заявената дейност;

3. представи информация, обосноваваща необходимостта от извършването на дейността;

4. представи оценка за характера, вероятността за всяко облъчване, което може да бъде предизвикано вследствие извършването на дейността, както и за очакваните дози на облъчване;

5. предвиди необходимите мерки за осигуряване на радиационната защита за всички категории облъчвани лица както при нормални обстоятелства, така и при инциденти и аварии;

6. осигури необходимия персонал, притежаващ изискващата се квалификация и правоспособност;

7. представи необходимите вътрешни правила, процедури и технологични регламенти и длъжностни характеристики, включително за провеждането на подходящ мониторинг и предоставянето на информацията от него на облъчваните лица.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 70 от 2004 г., бр. 76 от 2005 г., отм., бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.).

(3) (Нова - ДВ, бр. 70 от 2004 г., отм., бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.).

Чл. 61. (Отм. - ДВ, бр. 70 от 2004 г.).

Чл. 62. (Доп. - ДВ, бр. 70 от 2004 г.) Лицензиантът или титулярят на разрешение е длъжен в 7-дневен срок от сключването на сделка с предмет - източник на йонизиращи лъчения, да уведоми председателя на агенцията за вида на сключената сделка, да посочи източника на йонизиращи лъчения и да предостави данни за лицето, с което е сключило сделката.

Чл. 63. Издаването на разрешение по чл. 57 не отменя изискването за издаване на необходимите разрешения по Закона за устройство на територията.

Раздел VII

Правоспособност и специализирано обучение

Чл. 64. (1) Дейностите в ядрените съоръжения и с източници на йонизиращи лъчения, които имат влияние върху безопасността, могат да се извършват само от професионално квалифициран персонал с удостоверение за правоспособност.

(2) Удостоверения за правоспособност се издават от:

1. председателя на агенцията за:

а) (изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) физически лица, които осъществяват дейности, свързани с осигуряване и/или контрол на ядрената безопасност и радиационната защита в ядрени съоръжения;

б) (изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) инструктори на пълномасщабни симулатори и квалифицирани експерти по радиационна защита;

2. (изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) лице, получило лицензия по реда на този закон за провеждане на специализирано обучение на лица, професионално заети с дейности в ядрени съоръжения и с източници на йонизиращи лъчения по ал. 1 извън тези по т. 1.

(3) Удостоверения за правоспособност се издават за срок до 5 години.

Чл. 65. (1) Лицензия за специализирано обучение се издава от председателя на агенцията на физическо лице - едноличен търговец, или на юридическо лице, регистрирано в Република България, което:

1. притежава финансови, технически, материални и организационни ресурси за осъществяване на дейността;

2. (изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) притежава достатъчно квалифициран персонал със съответното ниво на образование и професионална подготовка за всички дейности, свързани с обучението на персонала;

3. е разработило и приело:

а) учебни програми, съобразени с функционалните характеристики на съответните длъжности, за които се провежда обучението;

б) учебни курсове, съответстващи на учебните програми по буква "а";

в) процедури за изпълнение на дейностите по издаване на удостоверения за правоспособност на персонала, указан в условията на лицензията;

г) система, осигуряваща съответствието на техническите средства за обучение с оборудването на работното място.

(2) Лицензия за специализирано обучение се издава за срок до 5 години.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г., бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) Лицензиите за специализирано обучение се издават, изменят, прекратяват, отнемат и контролират при условия и по ред, определени с наредба, приета от Министерския съвет по предложение на председателя на агенцията. С наредбата се определят и изискванията, условията и редът за издаване, прекратяване и отнемане на удостоверения за правоспособност.

(4) (Нова - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) Лицето, получило лицензия за специализирано обучение, изпраща в агенцията заверени копия на издадените от него удостоверения за правоспособност в 7-дневен срок от издаването им.

Чл. 66. (1) Удостоверение за правоспособност, освен в случаите, когато е издадено въз основа на друг специален закон, се издава на лице, което:

1. отговаря на медицинските и психофизиологичните изисквания за съответната дейност, определени от министъра на здравеопазването;

2. отговаря на изискванията за завършено образование и придобита специалност, определени в длъжностната характеристика за съответната длъжност;

3. е преминало специализирано обучение за съответната дейност;

4. е положило успешно изпит пред квалификационна изпитна комисия.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г., бр. 17 от 2020 г.) Квалификационната изпитна комисия на агенцията се назначава от председателя на агенцията. В комисията могат да участват представители на агенцията, на Министерството на здравеопазването, както и други лица, определени от председателя на агенцията, които отговарят на условията по ал. 4.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) Управителните органи на лицето, получило лицензия за специализирано обучение, назначават квалификационна изпитна комисия. По искане на председателя на агенцията в комисията се включва представител на агенцията.

(4) За членове на изпитните квалификационни комисии по ал. 2 и 3 се назначават български граждани, които:

1. имат висше образование по природни или технически науки на образователно-квалификационна степен "магистър";

2. не са осъждани на лишаване от свобода за престъпления от общ характер;

3. имат трудов и/или служебен стаж не по-малко от 10 години в областта на използването на ядрената енергия или йонизиращите лъчения, управлението на радиоактивните отпадъци или отработеното гориво, както и в областта на държавното регулиране на безопасното осъществяване на тези дейности.

(5) (Нова - ДВ, бр. 103 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) Обстоятелството по ал. 4, т. 2 се установява служебно от председателя на агенцията за членовете на квалификационната изпитна комисия по ал. 2.

Чл. 67. Удостоверението за правоспособност е лично и в него се вписват всички или част от следните условия:

1. длъжностите, които могат да бъдат заемани, съответно дейностите, които могат да бъдат изпълнявани от лицето;

2. срокът за провеждане на предварителен задължителен стаж от лицето преди заемане на длъжността;

3. изискванията за периодично обучение;

4. срокът на удостоверението;

5. други условия, произтичащи от закона.

Чл. 68. (1) Действието на удостоверението за правоспособност се прекратява:

1. при изтичането на срока на удостоверението;
2. при невъзможност на лицето да упражнява дейностите, за които е издадено удостоверението, за срок повече от една година;
3. (отм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.);
4. при отнемане на удостоверението.

(2) Подновяването на правоспособността става по реда, по който е придобита.

Чл. 69. (1) Удостоверението за правоспособност се отнема в случаите, когато лицето:

1. е представило неверни данни, послужили като основание за издаването му;
2. е извършило грубо нарушение или системно нарушава изискванията за ядрена безопасност и радиационна защита при условията на издаденото удостоверение за правоспособност;
3. престане да отговаря на медицинските и психофизиологичните изисквания за заемане на длъжността.

(2) При констатиране на обстоятелствата по ал. 1, т. 1 - 3 председателят на агенцията отправя мотивирано искане за отнемане на удостоверението за правоспособност пред лицето по чл. 64, ал. 2, т. 2, издало удостоверението за правоспособност.

Чл. 70. (1) Отнемане на удостоверението за правоспособност се извършва със заповед на председателя на агенцията, съответно на управителния орган на лицето, получило лицензия за специализирано обучение.

(2) (Нова - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) Когато лицето, което е издало удостоверението за правоспособност, не предприеме действията за отнемане на удостоверението по чл. 69, ал. 2 в 14-дневен срок, председателят на агенцията има право да извърши пряко тези действия.

(3) (Предишна ал. 2 - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) При отнемане на удостоверение за правоспособност по чл. 69, ал. 1, т. 2 на лицето могат да се налагат и предвидените по този закон административни наказания.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 30 от 2006 г., отм., предишна ал. 3, бр. 80 от 2010 г.) Със заповедта за отнемане на удостоверението се определя срокът, в който лицето не може да кандидатства за получаване на ново удостоверение за правоспособност за заемане на същата или по-отговорна длъжност. Този срок не може да бъде по-малък от 6 месеца и по-дълъг от една година.

Чл. 71. Условията и редът за придобиване на професионална квалификация, длъжностите, за които се изисква правоспособност и за провеждането на изпити, се уреждат с наредбата по чл. 65, ал. 3.

Раздел VIII

Отчет и контрол на ядрени материали, радиоактивни вещества и други източници на йонизиращи лъчения

Чл. 72. (1) (Изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) Лицата, които произвеждат, обработват, складираят или използват радиоактивни вещества и други източници на йонизиращи лъчения или управляват радиоактивни отпадъци, са длъжни:

1. (изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) да извършват инвентаризация и да водят отчет за радиоактивните вещества и другите източници на йонизиращи лъчения и радиоактивните отпадъци;
2. да представят периодична информация на председателя на агенцията за отчетните данни;
3. (изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) да назначават правоспособни лица, които да отговарят за вътрешния контрол върху радиоактивните вещества, другите източници на йонизиращи лъчения и радиоактивните отпадъци; данни за лицата се предоставят на агенцията;
4. (доп. - ДВ, бр. 109 от 2007 г., отм., бр. 80 от 2010 г.);
5. (изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) да информират незабавно председателя на агенцията за всеки инцидент, при който е извършено нарушение на целостта на източник на йонизиращи лъчения или който може да доведе до такова нарушаване;
6. (изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) да осигуряват достъп на контролните органи по този закон и да им оказват необходимото съдействие.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) Условията и редът за воденето на отчет на радиоактивните вещества, другите източници на йонизиращи лъчения и радиоактивните отпадъци, за начина на съхраняване на документацията, за предоставяне на информация и уведомяване се определят с наредба по чл. 26, ал. 2.

(3) (Нова - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) Отчет и контрол на ядрен материал се извършва по реда на глава девета.

Чл. 73. (1) Ядрени материали, радиоактивни вещества и други източници на йонизиращи лъчения, радиоактивни отпадъци и отработено гориво, чийто собственик не е известен, са държавна собственост. Председателят на агенцията определя лицето, на което те се предоставят, и условията за това.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 109 от 2007 г., изм., бр. 80 от 2010 г., бр. 88 от 2010 г., в сила от 1.01.2011 г.) Лице, което намери или констатира загуба, кражба или по друг начин загуби фактическия контрол върху ядрени материали, радиоактивни вещества и други източници на йонизиращи лъчения, е длъжно незабавно да уведоми председателя на агенцията, компетентните органи по пожарна безопасност и защита на населението на Министерството на вътрешните работи и компетентните органи на Държавна агенция "Национална сигурност".

(3) Ядрен материал, придобит в нарушение на разпоредбите на закона, се отнема със заповед на председателя на агенцията. Председателят на агенцията определя лицето, на което се предоставя ядреният материал, и условията за това.

Глава четвърта **УПРАВЛЕНИЕ НА РАДИОАКТИВНИТЕ ОТПАДЪЦИ И ОТРАБОТЕНОТО ГОРИВО**

Раздел I **Общи разпоредби**

Чл. 74. (1) (Изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г., бр. 14 от 2015 г.) Министерският съвет приема стратегия за управление на отработеното ядрено гориво и на радиоактивните отпадъци по предложение на министъра на енергетиката.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г., бр. 14 от 2015 г.) Министърът на енергетиката организира обсъждане на проекта на стратегия, в което участват държавни органи и органи на местното самоуправление, представители на обществени организации и заинтересовани физически и юридически лица, като уведомяването се извършва чрез средствата за масово осведомяване или по друг подходящ начин.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) Министерският съвет взема решения за изграждане на национално хранилище за погребване на радиоактивните отпадъци.

(4) (Нова - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) С акта по ал. 3 хранилището се обявява за обект с национално значение по смисъла на § 5, т. 62 от допълнителните разпоредби на Закона за устройство на територията.

(5) (Нова - ДВ, бр. 80 от 2010 г., изм., бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г., бр. 14 от 2015 г.) Отчуждаването на имоти и части от имоти - частна собственост, предназначени за изграждане на хранилището по ал. 3, се извършва с решение на Министерския съвет по предложение на министъра на енергетиката, министъра на регионалното развитие и благоустройството и министъра на финансите при условията и по реда на Закона за държавната собственост. Решението се обнародва в "Държавен вестник".

Чл. 75. (1) Управлението на отработеното гориво се осъществява от лице, получило лицензия за експлоатация на ядрено съоръжение по чл. 35.

(2) Министерският съвет може да обяви отработеното гориво за радиоактивен отпадък с решение, ако:

1. са налице условия за безопасно съхранение и погребване на отработеното гориво в съответно хранилище;

2. експлоатиращият ядреното съоръжение е заплатил еднократна вноска във фонд "Радиоактивни отпадъци" в размер, определен в наредбата по чл. 94, ал. 1.

Чл. 76. (1) (Доп. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) Управлението на радиоактивните отпадъци извън обектите, в които се генерират, се осъществява само от Държавно предприятие "Радиоактивни отпадъци".

(2) Председателят на агенцията издава лицензия за експлоатация на съоръжение за управление на радиоактивни отпадъци и разрешенията по чл. 33, ал. 1 само на Държавно предприятие "Радиоактивни отпадъци", ако са спазени изискванията за издаване на лицензия и разрешения по този закон.

(3) Разрешения по чл. 33, ал. 1 и лицензия по чл. 35 за изграждане и експлоатация на съоръжение за управление на радиоактивни отпадъци могат да се издават и на лица, получили разрешения или лицензия за експлоатация на друго ядрено съоръжение, при условие че съоръжението за управление на радиоактивни отпадъци се намира или ще бъде изградено на същата площадка.

Чл. 77. (1) Лицата, в резултат на чиято дейност се генерират радиоактивни отпадъци, са длъжни да ги предават на Държавно предприятие "Радиоактивни отпадъци" в сроковете, определени с наредбата по ал. 3. Те носят отговорност за безопасното управление на радиоактивните отпадъци от тяхното образуване до предаването им на предприятието.

(2) Радиоактивните отпадъци стават държавна собственост в момента на предаването им на Държавно предприятие "Радиоактивни отпадъци".

(3) Условията и редът за предаване на радиоактивните отпадъци на Държавно предприятие "Радиоактивни отпадъци" и сроковете за предаване, както и неподлежащите на предаване радиоактивни отпадъци се определят с наредба, приета от Министерския съвет по предложение на председателя на агенцията.

(4) Управлението на радиоактивните отпадъци, които са внесени на територията на Република България от чужбина и не могат да бъдат върнати, е задължение на Държавно предприятие "Радиоактивни отпадъци".

Раздел II **(В сила от 1.01.2004 г.)** **Държавно предприятие "Радиоактивни отпадъци"**

Чл. 78. (В сила от 1.01.2004 г. - ДВ, бр. 63 от 2002 г.) (1) Образува се Държавно предприятие "Радиоактивни отпадъци" със статут на държавно предприятие по чл. 62, ал. 3 от Търговския закон,

наричано по-нататък "предприятието".

(2) Предприятието е юридическо лице със седалище София.

(3) Държавното предприятие се състои от:

1. главно управление;
2. специализирани поделения.

(4) Броят, статутът и предметът на дейност на специализираните поделения се уреждат в правилник за устройството и дейността на предприятието.

Чл. 79. (В сила от 1.01.2004 г. - ДВ, бр. 63 от 2002 г.) (1) Предметът на дейност на предприятието е:

1. управление на радиоактивните отпадъци, което включва всички дейности, свързани с манипулирането, предварителната обработка, преработката, кондиционирането, съхраняването или погребването на радиоактивните отпадъци, включително извеждането от експлоатация на съоръжение за управление на радиоактивни отпадъци;

2. изграждане, експлоатация, рехабилитация и реконструкция на съоръжения за управление на радиоактивни отпадъци;

3. извършване на превоз на радиоактивни отпадъци извън площадката на съответното ядрено съоръжение, ако е получило разрешение или лицензия за превозване по този закон;

4. (нова - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) извеждане от експлоатация на ядрени съоръжения:

а) когато Държавно предприятие "Радиоактивни отпадъци" е собственик или титуляр на вещни права върху съоръжението;

б) въз основа на договор с лицето, което е собственик или титуляр на вещни права върху съоръжението.

(2) Предприятието осъществява дейностите по ал. 1, т. 1 и 2 при спазване на изискванията за ядрена безопасност и радиационна защита въз основа на издадени от председателя на агенцията разрешения за избор на площадка, проектиране, строителство и въвеждане в експлоатация и лицензия за експлоатация на съоръжение за управление на радиоактивни отпадъци.

(3) (Нова - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) Предприятието осъществява дейностите по ал. 1, т. 4 при спазване на изискванията за ядрена безопасност и радиационна защита въз основа на издадена от председателя на агенцията лицензия за извеждане от експлоатация.

(4) (Нова - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) При опасност от възникване на инцидент или авария с радиоактивен източник Държавно предприятие "Радиоактивни отпадъци" организира превозването и приемането като радиоактивни отпадъци на тези източници при условията и в сроковете, определени със заповед на председателя на агенцията.

Чл. 80. (В сила от 1.01.2004 г. - ДВ, бр. 63 от 2002 г.) (1) Предприятието може да извършва дейности и да сключва сделки само във връзка с осъществяването на предмета му на дейност по чл. 79, ал. 1.

(2) Предприятието не може да участва в търговски или граждански дружества.

(3) Предприятието няма право да сключва договори за кредити с търговски банки и други финансови институции, освен ако за това има изрично решение на Министерския съвет.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) При реализиране на годишна печалба тя се внася в бюджета на Министерството на енергетиката по транзитната сметка на фонд "Радиоактивни отпадъци" в 15-дневен срок след приемането на годишния отчет.

Чл. 81. (В сила от 1.01.2004 г. - ДВ, бр. 63 от 2002 г.) (1) Предприятието стопанисва и управлява предоставеното му имущество - публична и частна държавна собственост.

(2) В имуществото по ал. 1 се включват съществуващите съоръжения за управление на радиоактивни отпадъци - държавна собственост, заедно с прилежащата инфраструктура и земята към тях.

(3) За осъществяване предмета на дейност на предприятието Министерският съвет с решение може да предоставя на предприятието за стопанисване и управление недвижими и движими вещи - публична или частна държавна собственост.

Чл. 82. (В сила от 1.01.2004 г. - ДВ, бр. 63 от 2002 г.) Органи на управление на предприятието са:

1. (изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) министърът на енергетиката;

2. управителният съвет;

3. изпълнителният директор.

Чл. 83. (В сила от 1.01.2004 г. - ДВ, бр. 63 от 2002 г., изм, бр. 14 от 2015 г.) Министърът на енергетиката провежда държавната политика в областта на управлението на радиоактивните отпадъци и осъществява дадените му с този закон правомощия, свързани с дейността на предприятието.

Чл. 84. (В сила от 1.01.2004 г. - ДВ, бр. 63 от 2002 г.) (1) Управителният съвет се състои от 3 членове, включително изпълнителния директор.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Министърът на енергетиката определя членовете на управителния съвет и сключва договор за управление с всеки от тях за срок три години.

(3) Член на управителния съвет може да бъде лице:

1. с висше образование по природни или технически науки и с трудов или служебен стаж не по-малко от 5 години в областта на използването на ядрената енергия или йонизиращите лъчения, управлението на радиоактивните отпадъци или отработеното гориво, както и в областта на държавното регулиране на безопасното осъществяване на тези дейности;

2. което не е осъждано на лишаване от свобода за престъпление от общ характер;

3. което не е било едноличен търговец, член на управителен или контролен орган на търговско

дружество, което е обявено в несъстоятелност, неограничено отговорен съдружник в дружество, обявено в несъстоятелност, ако са останали неудовлетворени кредитори;

4. което не е съпруг или роднина по права или по съребрена линия до четвърта степен включително или по сватовство до трета степен на друг член на органите на предприятието.

(4) (Нова – ДВ, бр. 103 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) Обстоятелството по ал. 3, т. 2 се установява служебно от министъра на енергетиката.

Чл. 85. (В сила от 1.01.2004 г. - ДВ, бр. 63 от 2002 г.) (1) Управителният съвет заседава най-малък веднъж на един месец.

(2) Заседанията на управителния съвет са редовни, ако на тях присъстват най-малко две трети от членовете.

(3) Решенията се приемат с явно гласуване и с обикновено мнозинство от всички членове.

Чл. 86. (В сила от 1.01.2004 г. - ДВ, бр. 63 от 2002 г.) (1) Управителният съвет:

1. (изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г., бр. 14 от 2015 г.) изработва и предлага на министъра на енергетиката за утвърждаване правила за устройството и дейността на предприятието;

2. (изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г., бр. 14 от 2015 г.) изработва и предлага на министъра на енергетиката за утвърждаване правила за работата на управителния съвет;

3. приема проектите за годишна, тригодишна и дългосрочна програма за дейността и бюджета на предприятието по предложение на изпълнителния директор;

4. одобрява структурата и числеността на персонала по предложение на изпълнителния директор;

5. (изм. - ДВ, бр. 67 от 2008 г.) определя регистриран одитор за независим финансов одит на предприятието и приема годишния финансов отчет;

6. (изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г., бр. 14 от 2015 г.) предлага на министъра на енергетиката да разрешава за всеки отделен случай участието на предприятието в международни организации;

7. (изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г., бр. 14 от 2015 г.) представя на министъра на енергетиката ежегодно до 31 март на следващата година отчет за дейността на предприятието през предходната година;

8. (изм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) взема решения за продажба или за ликвидация на дълготрайни материални активи, за учредяване на вещни права и за отдаване под наем на движими или недвижими вещи, взема решения по чл. 46, ал. 2 от Закона за държавната собственост за продажба на жилищата и за отдаването им под наем;

9. изпълнява други функции, свързани с управлението на радиоактивните отпадъци, в съответствие с разпоредбите на действащото законодателство.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г., бр. 14 от 2015 г.) Проектите на програмите и бюджета на предприятието по ал. 1, т. 3 се одобряват от управителния съвет на фонд "Радиоактивни отпадъци" по предложение на министъра на енергетиката.

(3) (Отм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.)

(4) Програмите по ал. 1, т. 3 включват производствена, инвестиционна, ремонтна и социална програма.

(5) Председателят на управителния съвет организира и ръководи заседанията на управителния съвет и контролира изпълнението на неговите решения.

Чл. 87. (В сила от 1.01.2004 г. - ДВ, бр. 63 от 2002 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г., бр. 14 от 2015 г.) Договорът за управление на член на управителния съвет може да бъде прекратен преди изтичането на срока му от министъра на енергетиката:

1. при нарушаване разпоредбите на закона и/или на договора за управление;

2. при осъждане на лишаване от свобода за престъпление от общ характер;

3. при обективна невъзможност да изпълнява задълженията си за срок по-дълъг от шест месеца;

4. (изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) по негово заявление;

5. при смърт или поставяне под запрещение.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г., бр. 14 от 2015 г.) В случаите по ал. 1 министърът на енергетиката сключва договор за управление с нов член за срок до края на първоначалния мандат на освободения член.

Чл. 88. (В сила от 1.01.2004 г. - ДВ, бр. 63 от 2002 г.) Членовете на управителния съвет са длъжни да пазят търговската и служебната тайна на предприятието при изпълнение на задълженията си по договора за управление.

Чл. 89. (В сила от 1.01.2004 г. - ДВ, бр. 63 от 2002 г.) (1) Изпълнителният директор:

1. (изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) организира и ръководи дейността на предприятието в съответствие с одобрените програми и бюджет;

2. сключва и прекратява трудовите договори с работниците и служителите в предприятието и упражнява правата на работодателя съгласно Кодекса на труда;

3. сключва договори с трети лица с оглед осъществяването на дейността на предприятието;

4. представлява предприятието пред съдилищата, пред държавните органи и пред трети лица в страната и в чужбина;

5. (изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г., бр. 14 от 2015 г.) отчита се за своята дейност пред управителния съвет и пред министъра на енергетиката.

(2) Изпълнителният директор може да делегира някои от правомощията си по ал. 1, т. 2 - 4 на

други длъжностни лица от предприятието в съответствие с приетия правилник за устройството и дейността на предприятието.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) При отсъствие на изпълнителния директор предприятието се представлява от един от членовете на управителния съвет.

Раздел III **(В сила от 1.01.2003 г.)** **Финансиране управлението на радиоактивните отпадъци**

Чл. 90. (В сила от 1.01.2003 г. - ДВ, бр. 63 от 2002 г.) Лицата, в резултат на чиято дейност се генерират радиоактивни отпадъци, поемат разходите, свързани с управлението на радиоактивните отпадъци, от тяхното образуване до погребването им, включително мониторинга на хранилищата след затварянето им и необходимите изследвания и подобрения чрез:

1. извършване на необходимите разходи за безопасно съхраняване на радиоактивните отпадъци, които получават от своята дейност, от тяхното образуване до предаването им на предприятието, и

2. вноски във фонд "Радиоактивни отпадъци", създаден с този закон.

Чл. 91. (В сила от 1.01.2003 г. - ДВ, бр. 63 от 2002 г., изм., бр. 14 от 2015 г.) За финансиране на дейностите, свързани с управление на радиоактивни отпадъци, както и на дейността и издръжката на предприятието се създава фонд "Радиоактивни отпадъци" към министъра на енергетиката.

Чл. 92. (В сила от 1.01.2003 г. - ДВ, бр. 63 от 2002 г.) (1) Приходите по фонд "Радиоактивни отпадъци" се набират от:

1. вноски от юридически и физически лица, които в резултат на дейността си генерират радиоактивни отпадъци, които подлежат на предаване;

2. средства от държавния бюджет, определяни ежегодно със закона за държавния бюджет за съответната година;

3. лихви по управлението на набраните средства във фонда и по просрочени плащания на вноските по т. 1;

4. дарения и други;

5. други приходи, получени в резултат на управлението на средствата на фонда.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Приходите по фонд "Радиоактивни отпадъци" се събират, отчетат и централизират в системата на единната бюджетна сметка чрез използване на отделна транзитна сметка, открита на Министерството на енергетиката в Българската народна банка.

(3) (Отм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г.)

(4) (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) Превишението на постъпленията над плащанията на фонда за съответната година се отчита задбалансово от фонда и се акумулира в системата на единната сметка, като разходването от фонда на суми за сметка на отчетеното превишение от предходни години се извършва в съответствие с разпоредбите на този закон и съгласно изискванията на Закона за публичните финанси.

(5) (Нова - ДВ, бр. 120 от 2002 г., изм., бр. 99 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) При възникване на допълнителна необходимост от извършване на разходи, свързани с дейностите, финансирани от фонда, могат да се извършват промени по бюджета на Министерството на енергетиката по съответния ред на Закона за публичните финанси и закона за държавния бюджет за съответната година, без да се влошава бюджетното салдо по държавния бюджет.

Чл. 93. (В сила от 1.01.2003 г. - ДВ, бр. 63 от 2002 г.) (1) Средствата по фонда се разходват целево за финансиране на:

1. дейността и издръжката на предприятие "Радиоактивни отпадъци";

2. други дейности по управлението на радиоактивни отпадъци извън тези на специализираното държавно предприятие, включително изследвания и научни разработки;

3. извеждането от експлоатация на съоръжения за управление на радиоактивни отпадъци;

4. (доп. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) управлението на фонда, включително административни и финансови разходи;

5. (нова - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) общините и населените места, в района на които се експлоатира или е одобрено или разрешено по реда на Закона за устройство на територията и на този закон изграждане на съоръжение за управление на радиоактивни отпадъци, които могат да получават финансиране на проекти и дейности за устройство и развитие на територията при условия и по ред, определени в наредбата по чл. 94, ал. 1.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г., бр. 14 от 2015 г.) Разходите по ал. 1 се предвиждат ежегодно по бюджета на Министерството на енергетиката и се извършват чрез обособяване на отделен платежен код в системата на електронно бюджетно разплащане.

Чл. 94. (В сила от 1.01.2003 г. - ДВ, бр. 63 от 2002 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г., в сила от 1.01.2011 г., бр. 14 от 2015 г.) Редът за установяване, събиране, разходване и контрол на средствата, както и размерът на дължимите вноски се определят с наредба, приета от Министерския съвет по предложение на министъра на енергетиката и министъра на финансите.

(2) Вноските във фонда от юридически и физически лица, които в резултат на дейността си получават радиоактивни отпадъци, се признават за текущи разходи за дейността, от която са получени

радиоактивните отпадъци.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2005 г.) Вноските по чл. 92, ал. 1, т. 1 са публични държавни вземания, които се установяват и събират по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс от органите на Националната агенция за приходите.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г., в сила от 1.01.2011 г.) Юридическите лица на бюджетна издръжка планират, предоставят и отчитат вноските по чл. 92, ал. 1, т. 1 като трансфер между бюджетни сметки.

Чл. 95. (В сила от 1.01.2003 г. - ДВ, бр. 63 от 2002 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) Фондът се управлява от управителен съвет.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г., бр. 14 от 2015 г.) Председател на управителния съвет на фонда е министърът на енергетиката.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г., бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г., бр. 14 от 2015 г.) Членове на управителния съвет на фонда са представители на Министерството на енергетиката, Министерството на регионалното развитие и благоустройството, Министерството на околната среда и водите, Министерството на здравеопазването, Министерството на финансите, Агенцията за ядрено регулиране и на Българската академия на науките, определени от съответните министри или управителни органи.

(4) (Доп. - ДВ, бр. 103 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) Не може да бъде член на управителния съвет лице, което е осъждано на лишаване от свобода за престъпление от общ характер или е съпруг или роднина по права или по съребрена линия до четвърта степен и по сватовство до трета степен включително с друг член на органите на управление на фонда и предприятието. Обстоятелството относно съдимостта се установява служебно.

Чл. 96. (В сила от 1.01.2003 г. - ДВ, бр. 63 от 2002 г.) (1) Управителният съвет заседава най-малко веднъж на два месеца.

(2) Заседанието на управителния съвет е редовно, ако на него присъстват най-малко две трети от членовете лично или представлявани от друг член на съвета. Присъстващ член не може да представлява повече от един неприсъстващ, като упълномощаването се извършва писмено за всяко конкретно заседание.

(3) Решенията се приемат с явно гласуване и с квалифицирано мнозинство от две трети от членовете на управителния съвет.

Чл. 97. (В сила от 1.01.2003 г. - ДВ, бр. 63 от 2002 г.) (1) Управителният съвет:

1. (изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) приема правилник за организацията и дейността на управителния съвет на фонда;

2. разпределя отпускането на средства от фонда за осъществяване на дейността на Държавно предприятие "Радиоактивни отпадъци", както и за други дейности по управлението на радиоактивните отпадъци;

3. (изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) контролира администрирането на приходите по фонда и целесъобразното им разходване;

4. приема проект на бюджет, съпроводен с доклад и разчети, уточняващи размера на отделните приходи и разходи на фонда за всяка бюджетна година;

5. приема бюджет на предприятието за всяка година;

6. одобрява годишни и тригодишни планове за дейността на Държавно предприятие "Радиоактивни отпадъци";

7. сключва договори за управление на средствата на фонда с Българската народна банка съгласувано с министъра на финансите;

8. приема текущи и ежегодни отчети за дейността на Държавно предприятие "Радиоактивни отпадъци";

9. внася ежегодно в Министерския съвет отчет за дейността си;

10. изпълнява и други функции, свързани с управлението на фонда и на Държавно предприятие "Радиоактивни отпадъци" в съответствие с действащата нормативна уредба.

(2) (Нова - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) С цел подпомагане дейността на фонда управителният съвет може да създаде междуведомствена експертна работна група. Организацията на работа и съставът на групата се определят с наредбата по чл. 94, ал. 1.

(3) (Предишна ал. 2, изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г., бр. 15 от 2013 г., в сила от 1.01.2014 г., бр. 14 от 2015 г.) Приетият от управителния съвет проект на бюджет на фонда се включва в проекта на бюджет на Министерството на енергетиката.

Глава пета

КОНТРОЛ ПРИ ИЗПОЛЗВАНЕТО НА ЯДРЕНАТА ЕНЕРГИЯ И ЙОНИЗИРАЩИТЕ ЛЪЧЕНИЯ И ПО УПРАВЛЕНИЕТО НА РАДИОАКТИВНИТЕ ОТПАДЪЦИ И ОТРАБОТЕНОТО ГОРИВО

Чл. 98. (1) (Доп. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) Председателят на агенцията осъществява контрол на ядрената безопасност, физическата защита и радиационната защита при използване на ядрената енергия и йонизиращите лъчения и по управлението на радиоактивните отпадъци и отработеното гориво.

(2) Председателят на агенцията извършва:

1. (изм. - ДВ, бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) превантивен контрол при издаване на лицензи, разрешения, удостоверения за регистрация, удостоверения за правоспособност и други

актове за дейности по този закон;

2. (изм. – ДВ, бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) текущ контрол за спазване на нормативните изисквания за дейностите по този закон и изискванията на издадените лицензии, разрешения, удостоверения за регистрация и удостоверения за правоспособност;

3. последващ контрол върху изпълнението на препоръките или предписанията, дадени от контролните органи.

(3) (Нова – ДВ, бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) Контролът по ал. 2 се осъществява чрез проверки по документи и/или проверки на място по реда, определен в този закон, и съгласно изискванията на наредбата по чл. 26, ал. 1 и наредбата по чл. 65, ал. 3.

Чл. 99. (1) В изпълнение на контролните си правомощия председателят на агенцията:

1. извършва периодични и извънредни проверки (инспекции) чрез упълномощените длъжностни лица;

2. уведомява органите на специализирания контрол по чл. 13 с оглед предприемането на мерки от кръга на тяхната компетентност;

3. сигнализира органите на прокуратурата при наличие на данни за извършено престъпление;

4. (изм. – ДВ, бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) изменя или отнема издадена лицензия или разрешение, отнема удостоверение за регистрация или удостоверение за правоспособност;

5. налага принудителни административни мерки и административни наказания, предвидени в този закон.

(2) Председателят на агенцията има право да изисква от лицата информация за дейността им, необходимите документи във връзка с осъществяването на контрола и ако се налага – да изисква съдействие от специализираните органи за контрол по чл. 13.

(3) (Нова – ДВ, бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) При изпълнението на контролните си правомощия председателят на агенцията прилага степенуван подход.

(4) (Нова – ДВ, бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) Председателят на агенцията утвърждава програми за контролната дейност. Обобщена информация за тази дейност се включва в доклада по чл. 5, т. 10.

Чл. 100. (1) (Изм. и доп. – ДВ, бр. 80 от 2010 г.) Председателят на агенцията упълномощава определени длъжностни лица от администрацията на агенцията да осъществяват контрол по този закон и подзаконовите нормативни актове по прилагането му в съответствие с техните правомощия.

(2) Длъжностните лица по ал. 1, наричани по-нататък "инспекторите", имат право:

1. (доп. – ДВ, бр. 80 от 2010 г.) на свободен достъп до контролираните от тях лица и обекти по всяко време, включително за проверки за състоянието на ядрената безопасност, радиационната защита, физическата защита и техническото състояние на ядрените съоръжения и на източниците на йонизиращите лъчения, както и за изпълнение на условията на издадените лицензии и разрешения;

2. (изм. и доп. – ДВ, бр. 80 от 2010 г.) да изискват необходимите данни, сведения, обяснения и друга информация, включително измервания и изпитвания за изясняване на техническото състояние и условията за експлоатация на обекта, включително за правоспособността на персонала, от съответните длъжностни лица на обекта, както и всяка друга информация, свързана с осигуряване на ядрената безопасност, физическата защита и радиационната защита;

3. да съставят актове за административни нарушения по този закон;

4. (доп. – ДВ, бр. 80 от 2010 г., бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) да правят предложения за изменение, спиране, прекратяване и отнемане на разрешения, лицензии, удостоверения за регистрация или удостоверения за правоспособност и за прилагането на принудителни административни мерки;

5. (доп. – ДВ, бр. 80 от 2010 г.) да дават задължителни писмени предписания за осигуряване на ядрената безопасност, физическата защита и радиационната защита;

6. (нова – ДВ, бр. 80 от 2010 г.) да извършват насрещни проверки и да изискват от трети лица сведения и документи, необходими за извършване на проверките.

(3) Предписанията на инспекторите, дадени в изпълнение на правомощията им по този закон, са задължителни.

Чл. 101. (1) За резултатите от проверките инспекторите съставят констативен протокол, към който прилагат събраните доказателства, обяснения и резултатите от извършените наблюдения, измерване и/или изпитване.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 80 от 2010 г.) Протоколът се довежда до знанието на проверяваното лице.

(3) Въз основа на резултатите от проверката инспекторите могат:

1. да дават задължителни предписания на проверяваните лица;

2. да съставят актове за административни нарушения;

3. да предлагат на председателя на агенцията налагането на принудителни административни мерки.

(4) (Нова – ДВ, бр. 80 от 2010 г.) Направените от инспекторите предписания по тази глава не могат да съвпадат по вид с принудителните административни мерки, които прилага председателят на агенцията, и да съдържат задължения за извършване на конкретни технологични операции.

(5) (Предишна ал. 4 – ДВ, бр. 80 от 2010 г.) Лицата, на които са дадени задължителни предписания, уведомяват в определения им срок инспектора по контрола за тяхното изпълнение.

Чл. 102. (1) В устройствения правилник на агенцията се определят изискванията за заемане на длъжност, свързана с осъществяването на контрол по този закон.

(2) Инспекторите са длъжни да не разгласяват производствените и търговските тайни, които са им станали известни при или по повод осъществяването на контролната дейност.

(3) Инспекторите извършват своята дейност самостоятелно или при необходимост съвместно с други специализирани контролни органи.

Чл. 103. Държавните и общинските органи и техните администрации, както и задължените по закона лица, са длъжни да оказват съдействие на инспекторите при осъществяване на техните функции.

Глава шеста **(Отм. – ДВ, бр. 17 от 2020 г.)** **ЗОНИ С ОСОБЕН СТАТУТ**

Чл. 104. (Изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г., отм., бр. 17 от 2020 г.).□

Чл. 105. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 80 от 2010 г., изм., бр. 82 от 2012 г., в сила от 26.11.2012 г., бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г., отм., бр. 17 от 2020 г.).□

Чл. 106. (Отм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.).□

Чл. 107. (Изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г., отм., бр. 17 от 2020 г.).□

Чл. 108. (Изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г., отм., бр. 17 от 2020 г.).□

Чл. 109. (Изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г., бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г., бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., отм., бр. 17 от 2020 г.).□

Чл. 110. (Изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г., отм., бр. 17 от 2020 г.).□

Чл. 111. (Изм. – ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., отм., бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.).□

Глава седма **ФИЗИЧЕСКА ЗАЩИТА**

Чл. 112. (1) Физическата защита на ядрени материали и ядрени съоръжения се осигурява съгласно изискванията на Конвенцията за физическа защита на ядрения материал.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) Системата за физическа защита на ядрените съоръжения, както и системата за физическа защита на ядрените материали при извършване на превоз се проектират и тяхната ефективност се оценява в съответствие с проектната заплахата.

(3) (Нова - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) Държавна агенция "Национална сигурност" в съответствие с чл. 33 от Закона за Държавна агенция "Национална сигурност" предоставя на лицензианта и на председателя на агенцията оценка на заплахата за всяко конкретно ядрено съоръжение или за случаите на превоз на ядрен материал.

(4) (Нова - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) Проектната заплахата се разработва от лицензианта въз основа на оценката по ал. 3 и се одобрява със заповед на председателя на агенцията след съгласуване с Държавна агенция "Национална сигурност". Условието и редът за разработване и одобряване на проектната заплахата се определят с наредбата по чл. 113, ал. 4.

(5) (Нова - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) Държавна агенция "Национална сигурност" ежегодно или при поискване актуализира оценката по ал. 3 и уведомява председателя на агенцията и лицензиантите за настъпилите изменения. Лицензиантите са длъжни да актуализират проектната заплахата и да извършат съответните изменения в системата за физическа защита в съответствие с актуализираната оценка.

Чл. 113. (1) Физическата защита на ядрени съоръжения и ядрени материали и радиоактивни вещества при проектирането, строителството, въвеждането в експлоатация, експлоатацията и извеждането от експлоатация на ядрени съоръжения и при производство, внос, износ, превозване и съхраняване на ядрен материал или радиоактивни вещества се осигурява от лицата, които осъществяват дейност по този закон.

(2) Лицата, които експлоатират ядрени съоръжения, произвеждат, внасят, изнасят, превозват, използват и съхраняват ядрен материал или радиоактивни вещества, изготвят план за физическа защита, определят вътрешни правила и инструкции по физическата защита и отговорно длъжностно лице по физическата защита.

(3) Планът и инструкциите по ал. 2 се представят в агенцията заедно със заявлението за лицензия или разрешение по този закон.

(4) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 109 от 2007 г.) Условието и редът за осигуряване на физическата защита на ядрените съоръжения, ядрения материал и радиоактивните вещества при тяхното използване, съхраняване и транспортиране се уреждат в наредба, приета от Министерския съвет по предложение на министъра на вътрешните работи, министъра на отбраната, председателя на агенцията и председателя на Държавна агенция "Национална сигурност".

Чл. 114. (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 109 от 2007 г.) Определени ядрени съоръжения, както и обектите, които са свързани технологично с тях или ги обслужват, могат да бъдат определени за особено важни по отношение на физическата им защита с решение на Министерския съвет по предложение на министъра на вътрешните работи, председателя на агенцията и председателя на Държавна агенция "Национална сигурност".

(2) Охраната на обектите по ал. 1 се осигурява от Министерството на вътрешните работи.

Чл. 115. (1) (Изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) За осигуряване на физическата защита на ядрено съоръжение или на друг обект, в който се използват или съхраняват ядрени материали или радиоактивни вещества, могат да се определят зони с контролиран достъп.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) Зоните по ал. 1 се определят в съответствие с проектната заплаха по ред, определен с наредбата по чл. 113, ал. 4.

Чл. 116. (1) Физически лица, които с разрешение се намират в защитената зона на ядрено съоръжение или на друг обект, в който се използват или съхраняват ядрени материали или радиоактивни вещества, или се извършват дейности в тази зона, са длъжни да спазват изискванията за физическа защита, определени от лицето, което експлоатира ядреното съоръжение или обекта.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) За обезпечаване физическата защита на ядрено съоръжение или на друг обект, в който се използват или съхраняват ядрени материали или радиоактивни вещества, може да се въвежда специален ред на достъп и проверка, включително чрез специализирани технически средства, на работещите и другите лица, които посещават тези обекти, а също и на техните вещи и транспортни средства.

(3) (Нова - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) Право на достъп без придружител в защитената зона на ядрено съоръжение имат само лица, притежаващи разрешение за работа или за извършване на конкретно възложена задача в стратегически обект, получено по реда, определен със Закона за Държавна агенция "Национална сигурност".

Чл. 116а. (Нов - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) Информацията за физическата защита на ядрените съоръжения, ядрения материал и радиоактивните вещества е служебна тайна по смисъла на Закона за защита на класифицираната информация, ако не е класифицирана като държавна тайна по смисъла на същия закон.

Глава осма **АВАРИЙНО ПЛАНИРАНЕ И АВАРИЙНА ГОТОВНОСТ**

Чл. 117. (Изм. - ДВ, бр. 17 от 2020 г.) (1) Органите на изпълнителната власт и лицата, които осъществяват дейности по въвеждане в експлоатация, експлоатация и извеждане от експлоатация на ядрени съоръжения или дейности по производство, превозване, съхраняване и използване на ядрен материал или източник на йонизиращо лъчение, определят мерки за аварийно планиране и аварийна готовност, като се прилага степенуван подход.

(2) Мерките за аварийно планиране и аварийна готовност се установяват със:

1. външен аварийен план, който определя функциите и действията на органите на изпълнителната власт за защита на населението в зоната за превантивни защитни мерки и зоната за неотложни защитни мерки;

2. вътрешен аварийен план, който определя функциите и действията на лицензианта или титуляря на разрешение в границите на площадката, където се намира ядрено съоръжение или източник на йонизиращо лъчение.

(3) Действията на органите и лицата по ал. 1 се координират в Единната спасителна система съгласно Закона за защита при бедствия.

Чл. 118. (Изм. - ДВ, бр. 88 от 2010 г., в сила от 1.01.2011 г., бр. 17 от 2020 г.) Външният аварийен план по чл. 117, ал. 2, т. 1 е задължителна част от Националния план за защита при бедствия, който се разработва, приема, поддържа, преразглежда и актуализира съгласно Закона за защита при бедствия.

Чл. 119. Разработването на външния аварийен план, неговото материално-техническо и кадрово осигуряване, поддържането на аварийна готовност и прилагането на мерките се финансират от държавния бюджет.

Чл. 120. (Изм. - ДВ, бр. 88 от 2010 г., в сила от 1.01.2011 г., бр. 17 от 2020 г.) (1) Лице, което въвежда в експлоатация ядрено съоръжение, представя за съгласуване вътрешен аварийен план на председателя на агенцията, на специализирания държавен орган по пожарна безопасност и защита на населението, на министъра на здравеопазването и на министъра на околната среда и водите 6 месеца преди планираното начало за въвеждане в експлоатация на съоръжението. Указанията на съответния съгласувателен орган в рамките на неговите правомощия са задължителни за изпълнение.

(2) Титулярят на разрешението за въвеждане в експлоатация на ядрено съоръжение проверява и оценява вътрешния аварийен план преди въвеждане в експлоатация на съоръжението.

(3) Лицензиантът, който експлоатира ядрено съоръжение, проверява и оценява вътрешния аварийен план по време на експлоатацията на съоръжението, както и на отделните части на плана през определени интервали от време.

Чл. 121. Лицензиантите и съответните титуляри на разрешение са длъжни да запознават персонала с аварийните планове и да провеждат специално обучение на служителите, определени да изпълняват функции съгласно аварийните планове.

Чл. 122. (1) (Предишен текст на чл. 122 - ДВ, бр. 17 от 2020 г.) В случай на авария лицензиантите и титулярите на разрешения са длъжни:

1. незабавно да информират населението и кметовете на общините в зоната на аварийно планиране и другите компетентни органи;

2. да предприемат действия за ограничаване и ликвидиране на последиците от аварията;
 3. да контролират и регулират облъчването на лицата, участващи в ограничаването и ликвидирането на аварията;
 4. да осигурят непрекъснат мониторинг на изхвърлянето на радиоактивни вещества в околната среда;
 5. да участват в дейностите, включени в Националната система за мониторинг, при възникване на авария;
 6. да изпълняват други задължения, установени в аварийните планове и съгласно този закон.
- (2) (Нова - ДВ, бр. 17 от 2020 г.) Лицензиантът, който експлоатира ядрено съоръжение, осъществява при авария радиационен мониторинг на площадката в зоната за превантивни защитни мерки и зоната за неотложни защитни мерки.

Чл. 123. (Изм. - ДВ, бр. 88 от 2010 г., в сила от 1.01.2011 г., доп., бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) Условието и редът за разработване на аварийните планове, лицата, които прилагат аварийните планове, техните задължения, мерките за ограничаване и ликвидиране на последици, начините за информиране на населението, както и мерките за проверка на аварийната готовност и изискванията за зоните за аварийно планиране се определят с наредба на Министерския съвет по предложение на специализирания държавен орган по пожарна безопасност и защита на населението и председателя на агенцията.

Глава девета **ПРИЛАГАНЕ НА ГАРАНЦИИТЕ**

Чл. 124. (Изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) Председателят на агенцията като организатор и координатор за изпълнение на задълженията на Република България, произтичащи от Договора за неразпространение на ядреното оръжие, Споразумението между Република Австрия, Кралство Белгия, Кралство Дания, Република Финландия, Федерална република Германия, Гръцката република, Ирландия, Италианската република, Великобритано херцогство Люксембург, Кралство Нидерландия, Португалската република, Кралство Испания, Кралство Швеция, Европейската общност за атомна енергия (ЕВРАТОМ) Международната агенция за атомна енергия (МААЕ) за прилагане на чл. III (1) и (4) от Договора за неразпространение на ядреното оръжие, наричано по-нататък "споразумението", и допълнителния протокол към него:

1. проверява спазването на задълженията, приети в съответствие с договора, за да не се допусне отклоняване на ядрен материал за производство на ядрено оръжие;

2. (изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) в случаите, когато това е предвидено с Договора за създаване на Европейската общност за атомна енергия (Евратом), със споразумението и допълнителния протокол към него, събира и предоставя на Международната агенция по атомна енергия и на Европейската комисия необходимата информация, включително чрез извършване на проверки по реда на глава пета;

3. (доп. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) осигурява провеждането на инспекции на територията на Република България от инспекторите на Международната агенция по атомна енергия и инспекторите на Европейската комисия, включително осигуряването на достъп;

4. (изм. - ДВ, бр. 11 от 2007 г., бр. 26 от 2011 г., в сила от 30.06.2012 г.) осъществява взаимодействие с компетентния орган по Закона за експортния контрол на продукти, свързани с отбраната, и на изделия и технологии с двойна употреба във връзка с обмена на информацията, отнасяща се до споразумението и допълнителния протокол към него;

5. (отм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.)

Чл. 125. (1) Лицата, които извършват дейности, предмет на споразумението и допълнителния протокол към него, са длъжни:

1. (доп. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) да предоставят на председателя на агенцията и на Европейската комисия информацията и данните, необходими за изпълнение на задълженията на Република България, произтичащи от споразумението и допълнителния протокол към него;

2. да водят отделен регистър за тези дейности и да съхраняват производствените, търговските и транспортните документи, както и информацията и данните, свързани с тези дейности, включително за отчет и контрола на ядрения материал - от значение за прилагането на гаранциите, за срок не по-малко от 10 години след прекратяването на дейността;

3. да информират писмено председателя на агенцията при възникване на обстоятелства, които водят или могат да доведат до нарушаване на условията по прилагане на гаранциите;

4. (доп. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) да осигуряват достъп до обекта и до необходимата информация, включително възможност за фотографиране и видеофилмиране, вземане на проби, използване на прибори за отчитане на радиационните параметри, поставяне на идентифициращи и показващи намеса устройства, както и да оказват съдействие на инспекторите на Международната агенция по атомна енергия, на инспекторите на Европейската комисия и на контролните органи на агенцията, съпровождащи инспекторите, за изпълнението на целите на инспекцията.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 11 от 2007 г., бр. 80 от 2010 г., бр. 26 от 2011 г., в сила от 30.06.2012 г.) Органът по Закона за експортния контрол на продукти, свързани с отбраната, и на изделия и технологии с двойна употреба предоставя на председателя на агенцията информация за разрешените сделки с ядрени материали, оборудване и материали - предмет на споразумението и на допълнителния протокол към него.

(3) Министерствата и ведомствата представят в агенцията одобрените от компетентните органи планове за предстоящия 10-годишен период, свързани с развитието на ядрено-горивния цикъл.

Чл. 126. Министерският съвет по предложение на председателя на агенцията издава наредба за условията и реда за събиране и предоставяне на информация и за водене на регистри за дейностите по прилагането на гаранциите.

Глава десета **ГРАЖДАНСКА ОТГОВОРНОСТ ЗА ЯДРЕНА ВРЕДА**

Чл. 127. Гражданската отговорност за ядрена вреда се определя съгласно разпоредбите на Виенската конвенция за гражданска отговорност за ядрена вреда, по която Република България е страна, и този закон.

Чл. 128. За целите на Виенската конвенция няколко ядрени инсталации на един и същ експлоатиращ, разположени на една и съща площадка, са една ядрена инсталация.

Чл. 129. (1) (Изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) Министерският съвет определя лицето, което по смисъла на Виенската конвенция е експлоатиращ ядрената инсталация, и вида и условията на финансовата гаранция, покриваща отговорността за ядрена вреда на експлоатиращия.

(2) Експлоатиращият ядрената инсталация е единствено отговорен за вредите от ядрена авария, освен ако във Виенската конвенция е определено друго.

Чл. 130. (1) Правото на обезщетение за ядрена вреда се погасява, ако искът не бъде предявен в сроковете, определени в чл. VI от Виенската конвенция.

(2) Давностният срок за предявяване на иск за обезщетяване на ядрена вреда е 5-годишен и започва да тече от датата, на която претърпелият ядрена вреда е узнал или е могъл да узнае за нанесената вреда и кой е експлоатиращият, отговорен за вредата, при условие, че срокът не надвишава сроковете за предявяване на исковете по ал. 1.

Чл. 131. Лице, на което е причинена ядрена вреда вследствие на ядрена авария, която се дължи изцяло или отчасти на негов умисъл или груба небрежност, не се обезщетява или обезщетението се намалява съответно.

Чл. 132. (1) Отговорността на експлоатиращия за вреда, причинена от всяка ядрена авария, се ограничава на 96 млн. лв.

(2) Експлоатиращият е длъжен да поддържа застраховка или друга финансова гаранция, съгласно чл. 129, ал. 1 за ядрена вреда за периода на експлоатация на ядрената инсталация на стойност, определена в ал. 1.

(3) Правата по договора за застраховка за гражданска отговорност за ядрена вреда се погасяват в сроковете по чл. 130.

(4) В случай че експлоатиращият е на бюджетна издръжка, отговорността му за ядрена вреда, определена в ал. 1, се осигурява чрез ежегодно предвиждане на средства в бюджета.

(5) При разпределяне на обезщетенията за вреда, причинена от ядрена авария, с привилегия се ползват вземанията, които имат за основание причинена смърт или телесна повреда.

(6) Десет на сто от сумата, определена в ал. 1, се заделя за изплащане на уважени искове, подадени до една година след датата на ядрената авария.

(7) В случай че сумата, определена в ал. 1, е недостатъчна за изплащане на уважени искове, размерът на обезщетението, дължимо по всеки от тях, се намалява пропорционално.

Чл. 133. (1) Държавата изплаща уважени искове срещу експлоатиращия за обезщетяване на ядрена вреда, като предоставя необходимите средства в такъв размер, в какъвто застраховката или другата финансова гаранция на експлоатиращия е недостатъчна за изплащането на суми по тези искове, но не повече от границите на отговорността, определена в чл. 132, ал. 1.

(2) Държавата обезщетява вреда, която се дължи на ядрена авария, пряко причинена от тежко природно бедствие от изключителен характер, до границата на отговорността, определена в чл. 132, ал. 1.

(3) Държавата има право на обратен иск към експлоатиращия в размер на средствата, които е изплатила по ал. 1.

Чл. 134. Ядрена вреда, причинена на територията на друга държава, която не е страна по Виенската конвенция, се обезщетява само въз основа на ратифициран, обнародван и влязъл в сила международен договор, по който Република България е страна, или на принципа на взаимност.

Чл. 135. Условията и редът за освобождаване на малки количества ядрен материал от прилагането на Виенската конвенция в съответствие с нейните разпоредби се определят с наредба, приета от Министерския съвет по предложение на председателя на агенцията.

Чл. 136. (Отм. - ДВ, бр. 17 от 2020 г.)

Чл. 137. (1) Искове за ядрена вреда, с изключение на случаите, когато Виенската конвенция предвижда друго, са подведомствени на българските съдилища. Те са подсъдни на Софийския градски съд като първа инстанция.

(2) Производствата пред съда по тази глава са безплатни за български граждани, а за

чужденци се прилага принципът на взаимност.

Глава единадесета АДМИНИСТРАТИВНОНАКАЗАТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Раздел I Административнонаказателна отговорност

Чл. 138. (1) Който извършва дейности по използването на ядрената енергия в ядрено съоръжение без разрешение или лицензия в случаите, когато такива се изискват, се наказва с имуществена санкция от 20 000 до 100 000 лв.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) Който извършва дейности с източници на йонизиращи лъчения без регистрация, разрешение или лицензия в случаите, когато такива се изискват, се наказва с глоба от 2000 до 10 000 лв.

(3) Когато нарушенията по ал. 2 са извършени от юридическо лице или от физическо лице - търговец, се налага имуществена санкция от 5000 до 20 000 лв.

(4) При повторно извършено нарушение глобата или имуществената санкция е в петкратен размер на санкцията по ал. 1, 2 и 3.

Чл. 139. (1) На лице, което наруши условията на издаденото му разрешение или лицензия по Глава трета, раздел III, се налага имуществена санкция от 3000 до 20 000 лв.

(2) На лице, което наруши условията на издаденото му разрешение или лицензия за дейности с източници на йонизиращи лъчения, се налага глоба от 1000 до 5000 лв. или имуществена санкция от 3000 до 10 000 лв.

(3) (Нова - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) На лице, което наруши условията на издадена му лицензия за специализирано обучение, се налага глоба от 1000 до 5000 лв. или имуществена санкция от 3000 до 10 000 лв.

(4) (Предишна ал. 3, изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) При повторно извършено нарушение по ал. 1, 2 и 3 глобата или имуществената санкция е в трикратен размер на санкцията, съответно на глобата по ал. 1, 2 и 3.

Чл. 140. (1) На лице, което не предостави информация в случаите, предвидени в този закон, или предостави невярна, неточна или непълна информация, се налага глоба от 500 до 2000 лв. или имуществена санкция от 2000 до 10 000 лв.

(2) Длъжностно лице на лицензиант или титуляр на разрешение по този закон, което не представи искана информация или представи невярна, неточна или непълна информация в случаите, предвидени в този закон, се наказва с глоба от 1000 до 3000 лв.

(3) При повторно извършено нарушение по ал. 1 и 2 глобата или имуществената санкция е в трикратен размер на санкцията, съответно на глобата по ал. 1 и 2.

Чл. 141. (1) (Доп. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) На лице, което не спазва изискванията и нормите за ядрена безопасност, физическа защита и радиационна защита при експлоатация на ядрено съоръжение, се налага имуществена санкция от 3000 до 20 000 лв.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) На лице, което не спазва изискванията и нормите за радиационна защита и физическа защита при извършване на дейности с източници на йонизиращи лъчения, се налага глоба от 1000 до 5000 лв. или имуществена санкция от 2000 до 10 000 лв.

(3) При повторно извършено нарушение по ал. 1 и 2 глобата или имуществената санкция е в трикратен размер на санкцията, съответно на глобата по ал. 1 и 2.

Чл. 142. (1) (Доп. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) На лице, което не осигури ядрената безопасност, физическата защита и радиационната защита на ядрено съоръжение при спиране или прекратяване на дейността, се налага имуществена санкция от 20 000 до 100 000 лв.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) На лице, което не осигури радиационната защита и физическата защита на обект с източник на йонизиращо лъчение при спиране или прекратяване на дейността, се налага глоба от 2000 до 10 000 лв. или имуществена санкция от 5000 до 20 000 лв.

Чл. 143. (1) (Доп. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) На лице, което извършва дейности без удостоверение за правоспособност или в нарушение на удостоверението за правоспособност, се налага глоба от 500 до 2000 лв.

(2) На длъжностно лице, допуснало до работа лице без удостоверение за правоспособност или лице, което не е в състояние да изпълнява работа, свързана с радиационната защита и безопасността, се налага глоба от 1000 до 5000 лв.

(3) При повторно извършено нарушение по ал. 1 и 2 глобата е в трикратен размер на глобата по ал. 1 и 2.

Чл. 144. (1) На лице, което не изпълни задълженията по чл. 125, ал. 1, се налага имуществена санкция от 2000 до 10 000 лв.

(2) Длъжностно лице, което допусне неизпълнение на задълженията по чл. 125, ал. 1, се наказва с глоба от 500 до 5000 лв.

(3) При повторно извършено нарушение по ал. 1 и 2 глобата или имуществената санкция е в трикратен размер на глобата, съответно на имуществената санкция по ал. 1 и 2.

Чл. 145. (1) Който наруши забраните по чл. 17, т. 1 или 4, ако това не представлява престъпление, се наказва с глоба от 30 000 до 150 000 лв.

(2) Който наруши забраните по чл. 17, т. 2 или 3, се наказва с глоба от 1000 до 5000 лв. или с имуществена санкция от 3000 до 15 000 лв.

(3) При повторно извършено нарушение по ал. 1 и 2 глобата или имуществената санкция е в трикратен размер на глобата, съответно на имуществената санкция по ал. 1 и 2.

Чл. 146. (1) Който пречи на инспектор на агенцията да изпълнява задълженията си по този закон, ако това не представлява престъпление, се наказва с глоба от 1000 до 3000 лв.

(2) Който не изпълни предписание, дадено от инспектор на агенцията, се наказва с глоба от 1000 до 3000 лв. или с имуществена санкция от 2000 до 10 000 лв., ако не подлежи на по-тежко наказание.

(3) При повторно извършено нарушение по ал. 1 и 2 наказанието е глоба или имуществена санкция в троен размер.

Чл. 147. (1) (Доп. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) При неизпълнение на други задължения по този закон или по подзаконовите нормативни актове по прилагането му, ако не подлежат на по-тежко наказание, виновните лица се наказват с глоба от 500 до 2000 лв., съответно с имуществена санкция от 1000 до 5000 лв.

(2) При повторно извършено нарушение по ал. 1 глобата, съответно имуществената санкция, е в двоен размер.

Чл. 148. (1) Нарушенията по този закон се установяват с актове на инспекторите на агенцията.

(2) Наказателните постановления се издават от председателя на агенцията или от оправомощено от него длъжностно лице.

(3) Установяването на нарушенията, издаването, обжалването и изпълнението на наказателните постановления се извършват при условията и по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

Раздел II Принудителни административни мерки

Чл. 149. (1) За предотвратяване и преустановяване на административните нарушения, както и за предотвратяване и отстраняване на последиците от тях, председателят на агенцията налага принудителни административни мерки.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) Принудителните административни мерки се налагат и в случай на нарушения на изискванията за ядрена безопасност и радиационна защита, физическа защита и аварийна готовност, при които възниква или има непосредствена опасност от възникване на авария.

Чл. 150. Принудителните административни мерки, които могат да се налагат в случаи по чл. 149, са:

1. (доп. - ДВ, бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) спиране или ограничаване на дейността, за която е издадено разрешение или лицензия, или за която е подадено уведомление или е извършена регистрация;

2. временно отнемане на удостоверението за правоспособност;

3. разпореждане за извършване на:

а) експертизи, проверки, изпитвания на инсталация, съоръжение, продукти, техни части, системи или компоненти;

б) изменение на установени граници и условия за експлоатация;

в) изменения на проекти и конструкции, които имат значение за ядрената безопасност, радиационната защита, физическата защита и аварийната готовност;

г) допълнение или изменение на учебните програми и курсове и провеждане на допълнително обучение, включително проверка на знанията и уменията.

Чл. 151. (1) (Изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) Принудителните административни мерки се налагат със заповед на председателя на агенцията по предложение на инспекторите на агенцията.

(2) Принудителните административни мерки по чл. 150, ал. 1, т. 1 се налагат до отстраняване на причините, довели до тяхното налагане.

(3) Със заповедта за налагане на принудителните мерки се определя подходящ срок за тяхното изпълнение.

(4) Заповедта за налагане на принудителната мярка се връчва на лицето.

Чл. 152. (Изм. - ДВ, бр. 30 от 2006 г., бр. 77 от 2018 г., в сила от 1.01.2019 г.) Заповедта за налагане на принудителните административни мерки може да се обжалва пред съответния административен съд по реда на Административнопроцесуалния кодекс. Жалбата не спира изпълнението, освен ако съдът постанови друго.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ (Загл. изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.)

§ 1. По смисъла на този закон:

1. "Аварийна готовност" е способността незабавно да бъдат предприети мерки, които ефективно

да ограничат въздействията на евентуална авария върху човешкото здраве, околната среда и материалните ценности.

2. (Отм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.).□

3. "Авария" е извънредно събитие, което води или може да доведе до надхвърляне на лимитите или до нарушаване условията на радиационното въздействие върху човека и околната среда, определени в нормите и правилата за ядрена безопасност и радиационна защита.

4. (Отм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.).□

5. (Отм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.).□

5а. (Нова – ДВ, бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) "Активиране" е процес, при който в даден материал чрез облъчване се образуват радионуклиди.

6. (Доп. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) "Виенска конвенция" е Виенската конвенция за гражданска отговорност за ядрена вреда и Съвместния протокол за прилагане на Виенската и Парижката конвенция (обн., ДВ, бр. 76 от 1994 г.; попр., бр. 91 от 1994 г.), ратифицирани със закон (ДВ, бр. 64 от 1994 г.).

7. "Въвеждане в експлоатация" е процесът, по време на който системите и компонентите за изградено ядрено съоръжение или друг източник на йонизиращи лъчения се привеждат в работоспособно състояние и се оценяват за съответствие с изискванията на проекта и критериите за работоспособност.

8. (Изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) "Дейности с материали с повишено съдържание на естествени радионуклиди, които не могат да бъдат пренебрегнати от гледна точка на радиационната защита" са трудови дейности, свързани с работа и/или съхраняване на материали или водещи до производството на остатъчни материали, които обикновено не се смятат за радиоактивни, но които съдържат естествени радионуклиди, причиняващи значително увеличение на облъчването на професионално заети лица и евентуално на лица от населението.

9. (Доп. - ДВ, бр. 80 от 2010 г., изм., бр. 17 от 2020 г.) "Закрит източник" е източник на йонизиращи лъчения, който се използва, без да се нарушава неговата цялост, и чиято конструкция е такава, че при нормални условия на експлоатация се изключва разпространение на съдържащи се в него радиоактивни вещества в околната среда. Отработеното ядрено гориво не е закрит източник. В съответствие със свързания с дейностите със закрити източници риск, те се класифицират в пет категории:

Категория	1	2	3	4	5
A/D	$1000 \leq A/D$	$10 \leq A/D < 1000$	$1 \leq A/D < 10$	$0.01 \leq A/D < 1$	$A/D < 0.01$

където А е активността на източника, а стойностите на D и методът на пресмятане са посочени в наредбата по чл. 26, ал. 3.

10. "Затваряне" е завършване на всички операции в определен момент след разполагането на отработено гориво или радиоактивни отпадъци в съоръжения за погребване. Това включва заключителните инженерни или други работи, необходими за привеждане на съоръжението в безопасно състояние за дълъг период.

11. "Защитена зона" е зона, определена за целите на физическата защита и намираща се в рамките на площадката на ядрено съоръжение или друг обект, в който се използват или съхраняват ядрени материали или радиоактивни вещества, която се намира под постоянно наблюдение на охрана или електронни прибори, обкръжена е от физическа бариера с ограничен брой входни пунктове и достъпът до която е възможен само за лица със специални пропуски.

11а. (Нова – ДВ, бр. 17 от 2020 г.) "Зона за неотложни защитни мерки" е територия около площадката на ядрено съоръжение, в която се създава организация за прилагане на неотложни защитни мерки в случай на авария с цел предотвратяване на облъчването на лица от населението над допустимите нива на дозите, които се определят с наредбата по чл. 26, ал. 3. Защитните мерки се предприемат въз основа на резултатите от радиационния мониторинг и/или конкретните аварийни условия на съоръжението.

11б. (Нова – ДВ, бр. 17 от 2020 г.) "Зона за превантивни защитни мерки" е територия около площадката на ядрено съоръжение, в която се създава организация за прилагане на незабавни защитни мерки в случай на авария с цел предотвратяване или минимизиране на евентуални тежки детерминистични ефекти. Защитните мерки се предприемат преди или непосредствено след радиоактивни изхвърляния или облъчване в зависимост от конкретните аварийни условия на съоръжението.

12. (Изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) "Зона с контролиран достъп" е зона, определена за целите на физическата защита, която обхваща територия около защитената зона на ядрено съоръжение, достъпът до която се контролира и може да бъде ограничен за лица и превозни средства.

13. "Избор на площадка" е процесът на определяне на подходящо място за изграждане на дадено ядрено съоръжение или обект с източници на йонизиращи лъчения, включително извършване на подходяща оценка и определяне на проектните основи.

14. (Изм. – ДВ, бр. 17 от 2020 г.) "Извеждане от експлоатация" са всички административни и технически дейности, предприети, за да се освободи ядреното съоръжение от регулиране по този закон. Тези мерки включват и процесите на дезактивация и демонтаж.

15. "Източник на йонизиращи лъчения" или "източник" е апарат, радиоактивно вещество, уредба, изделие, инсталация или съоръжение, които имат способност да излъчват йонизиращи лъчения или да отделят радиоактивни вещества (с изключение на ядрените съоръжения).

16. "Изходен ядрен материал" е: уран, съдържащ смес от изотопи в съотношения, срещащи се в природата; обеднен уран; всяко от горепосочените вещества във формата на метал, сплав, химическо съединение или концентрат; материал, съдържащ едно или няколко от изброените вещества с концентрация и в количества, превишаващи установените в нормативен акт стойности.

17. (Изм. - ДВ, бр. 17 от 2020 г.) "Инцидент" е всяко нежелано събитие, реалните или потенциалните последици от което не може да бъдат пренебрегнати от гледна точка на ядрената безопасност и/или радиационната защита.

18. "Йонизиращо лъчение" е предаване на енергия под формата на частици или електромагнитни вълни с дължина на вълната до 100 нанометра или честота над 3×10^{15} Hz включително, способни да създават йони пряко или непряко.

19. (Изм. - ДВ, бр. 76 от 2005 г., бр. 80 от 2010 г.) "Квалифициран експерт по радиационна защита" е физическо лице с необходимите знания, подготовка и технически умения, които му дават възможност да извършва оценки на дозите и да дава консултации и съвети по осигуряване на радиационната защита на персонала и населението, както и на безопасността на ядрените съоръжения и източниците на йонизиращи лъчения. Правоспособността на квалифициран експерт по радиационна защита се признава по ред, определен в съответните нормативни актове.

19а. (Нова - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) "Конструкции, системи и компоненти, важни за безопасността" са тези:

а) чиято неправилна работа или отказ могат да доведат до недопустимо облъчване на персонала или на лице от населението;

б) които предотвратяват развитието на очакваните експлоатационни събития в аварии;

в) технически средства, които са предназначени за намаляване на последиците от неправилна работа или отказ на конструкции, системи и компоненти.

20. (Отм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.)

21. (Отм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.)

22. "Медицинско облъчване" е облъчване, на което се подлагат: пациентите при диагностика или лечение с използване на източници на йонизиращи лъчения; лицата, които не са персонал, но доброволно подпомагат и осигуряват удобството на пациентите по време на диагностиката или лечението им, и здрави лица или пациенти, които доброволно участват в програми за медицински или биомедицински изследвания, водещи до облъчване.

23. "Мониторинг" е измерване на радиационни или други параметри за целите на оценка или контрол на радиационното облъчване, както и тълкуването на резултатите.

23а. (Нова - ДВ, бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) "Немедицинско образно изследване" е преднамерено облъчване на лице с цел визуализиране, при което облъчването няма за цел да допринесе полза за неговото здраве.

24. "Обект с източник на йонизиращи лъчения" е мястото заедно с комплекса от защитни средства, предназначено за използване на източник или за произвеждане на източник, или за извършване на някаква работа с източник с цел техническо обслужване, монтаж, демонтаж, измервания, ремонтни дейности или други услуги за потребители на източници, включително за съхраняване на източниците.

25. (Изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) "Облъчване" е процесът на излагане на въздействието на йонизиращите лъчения.

26. "Облъчване на населението" е облъчване, получено от лица от населението, дължащо се на позволени или непозволени дейности с източници на йонизиращи лъчения, с изключение на професионалното облъчване, медицинското облъчване и облъчването от нормалния естествен радиационен фонд, характерен за даденото място на работа или живеене.

26а. (Нова - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) "Освобождаване от регулиране" е регулирана дейност по този закон, извършвана от лицензиант или титуляр на разрешение с цел освобождаване на бъдещи дейности (погребване, рециклиране, повторно използване и други) с радиоактивни вещества или материали от изискванията на този закон и на подзаконовите нормативни актове по прилагането му.

27. "Отработено ядрено гориво" или "отработено гориво" е ядрено гориво, което е било облъчено в активната зона на ядрен реактор и е окончателно извадено от нея.

28. "Оценка на безопасността" е разглеждане на всички аспекти на проекта и експлоатацията на ядрено съоръжение или друг източник на йонизиращо лъчение, свързани с неговата безопасност и защитата на хората, включително анализ на мерките за ядрена безопасност и радиационна защита и на рисковете при нормални условия и при аварии.

28а. (Нова - ДВ, бр. 17 от 2020 г.) "Площадка" е територия, на която е разположено ядрено съоръжение или източник на йонизиращо лъчение, в границите на която се осъществява разрешена дейност по този закон.

29. "Погребване" е разполагане на отработено гориво или радиоактивни отпадъци в подходящо съоръжение или място без намерение за последващото им извличане.

29а. (Нова - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) "Превоз" е промяна на местонахождението на даден товар, съдържащ ядрен материал, отработено гориво, радиоактивни отпадъци и други радиоактивни вещества, от мястото на произход на товара до мястото на неговото предназначение. Дейността "превоз" включва всички дейности по подготовката на товара за изпращане, дейностите, свързани с товаренето, превозването, разтоварването и получаването му, включително транзитен престой и временно съхраняване на товара, ако са наложителни.

29б. (Нова - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) "Проектна заплаха" са атрибутите и характеристиките на

потенциалните вътрешни и/или външни нарушители, които биха могли да извършат опит за противозаконно отнемане на ядрен материал или саботаж, срещу които се проектира и оценява системата за физическа защита.

30. (Отм. – ДВ, бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.).

31. "Повторно" е нарушението, което е извършено в едногодишен срок от влизането в сила на наказателното постановление, с което нарушителят е наказан за нарушение от същия вид.

32. "Радиационна защита" е комплекс от организационни и технически мерки, предназначени за защита на хората от облъчване с йонизиращи лъчения, включително осигуряване безопасността на източници на йонизиращи лъчения и дейностите с тях, тоест осигуряване на минимален риск от необосновано облъчване, минимален брой облъчвани лица, минимално облъчване на хора без надвишаване на установените граници на дозите, предотвратяване на радиационни аварии и ограничаване на последиците от тях.

32а. (Нова – ДВ, бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) "Радиационен риск" е вероятността за възникване на вредно въздействие върху здравето на човек или неговото потомство в резултат на облъчване с йонизиращи лъчения.

33. "Радиоактивен източник" е източник, чиито свойства да излъчва йонизиращи лъчения се дължат единствено на съдържащите се в него радионуклиди.

33а. (Нова – ДВ, бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) "Радиоактивно вещество" е вещество, което съдържа един или няколко радионуклида, чиято активност или специфична активност не могат да се пренебрегнат от гледна точка на радиационната защита.

34. (Изм. – ДВ, бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) "Радиоактивен отпадък" е радиоактивно вещество в газообразна, течна или твърда форма, чието по-нататъшно използване не се предвижда от лицензианта или титуляря на разрешение и което се контролира от агенцията като радиоактивен отпадък съгласно този закон.

34а. (Нова - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) "Саботаж" е всеки умишлен акт, насочен срещу ядрено съоръжение или ядрен материал при използване, съхранение или превоз, който би могъл пряко или непряко да застраши здравето и безопасността на персонала и населението или да увреди околната среда чрез облъчване с йонизиращи лъчения или освобождаване на радиоактивни вещества.

35. "Самоподдържаща се ядрена верижна реакция на делене" е серия от ядрени реакции на делене на ядрата на атомите, които се поддържат от неутрони, освободени в процеса на делене.

36. "Специален ядрен материал" е плутоний-239, уран-233, уран, обогатен с изотопите U-235 или U-233, и всякакъв друг материал, съдържащ един или няколко от изброените радионуклиди.

37. (Изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) "Специализирано обучение" е следдипломно теоретично и практическо обучение и подготовка, включително дублиране и инструктаж, на физически лица с цел извършване на специфични дейности или задачи в ядрени съоръжения или с източници на йонизиращи лъчения.

38. (Изм. – ДВ, бр. 17 от 2020 г.) "Събитие" е всяко отклонение от регламентирания режим на експлоатация, което е довело или би могло да доведе до изхвърляне на радиоактивни вещества в работната или околната среда или до необосновано облъчване на населението или персонала, или до нарушаване на изискванията, правилата и нормите на ядрената безопасност или радиационната защита.

39. "Съоръжение за управление на отработено гориво" е всяко съоръжение, чиято основна цел е управление на отработено гориво.

40. "Съоръжение за управление на радиоактивни отпадъци" е всяко съоръжение, основна цел на което е управлението на радиоактивните отпадъци, което включва и ядрено съоръжение в процес на извеждане от експлоатация, само ако то е обявено като съоръжение за управление на радиоактивни отпадъци по реда на този закон.

40а. (Нова - ДВ, бр. 80 от 2010 г., доп., бр. 17 от 2020 г.) "Съоръжения с повишена опасност, които имат значение за ядрената безопасност" са котли, съдове, работещи под налягане, тръбопроводи за пара и гореща вода и повдигателни съоръжения, които са специално разработени за използване в ядрената техника и са част от конструкциите, системите и компонентите, важни за безопасността, и при повредата на които могат да се отделят радиоактивни продукти.

41. "Съхраняване" е складирането на ядрен материал или радиоактивни вещества, включително на отработено гориво или радиоактивни отпадъци, в съоръжение, което осигурява ограничаване на тяхното въздействие, с намерение за извличането им.

42. "Тежко природно бедствие от изключителен характер" е катастрофално, непредвидимо и непредотвратимо природно бедствие.

43. (Отм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.).

44. "Управление на отработено гориво" са всички дейности, които са свързани с манипулирането или съхраняването на отработено гориво, с изключение на превозването извън площадката. То може да включва също и изхвърляния.

45. (Доп. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) "Управление на радиоактивни отпадъци" са всички дейности, които са свързани с манипулирането, предварителното преработване, преработването, кондиционирането, съхраняването и погребването на радиоактивните отпадъци, с изключение на превозването извън площадката. То може да включва също и разрешени изхвърляния.

46. "Уран, обогатен с изотопите на U-235 или U-233" е уран, съдържащ изотопите U-235 или U-233, или и двата в такова количество, че съотношението на сумата от тези изотопи към изотопа U-238 е по-голямо от съотношението на изотопа U-235 към изотопа U-238, намиращ се в природата (изотопно съотношение 0,72 на сто).

47. "Физическа защита" е съвкупност от технически и организационни изисквания, мерки, средства и методи, насочени към ефективно предотвратяване на неправомерни въздействия и посегателства върху ядрения материал, ядрените съоръжения и радиоактивните вещества (кражба, неправомерно проникване на територията на ядрено съоръжение, неразрешен достъп до зони от особено значение за безопасността на ядрената инсталация, саботаж, терористични действия), своевременното им откриване и прекратяване и връщане на неправомерно придобит ядрен материал.

48. (Изм. – ДВ, бр. 17 от 2020 г.) "Ядрен материал" е всеки изходен ядрен материал или специален ядрен материал, съдържащ радиоактивни вещества с концентрации и в количества, превишаващи установените в нормативен акт стойности.

49. (Изм. – ДВ, бр. 80 от 2010 г.) "Ядрен реактор" е всяка инсталация, съдържаща ядрено гориво, разположено по такъв начин, че в него може да протече самоподдържаща се ядрена верижна реакция на делене без допълнителен източник на неутрони.

50. "Ядрена авария" е авария, свързана с изхвърляне на радиоактивни вещества в околната среда или с потенциално опасно облъчване на персонала или населението, предизвикана от нарушаване на контрола и управлението на верижна реакция на делене, образуване на критична маса, нарушаване отвеждането на топлина от облъчен ядрен материал или повреждане на ядрен материал, включително ядрено гориво.

51. (Изм. – ДВ, бр. 80 от 2010 г.) "Ядрена безопасност" е състоянието и способността на ядрено съоръжение и на неговите системи и персонал за постигане на подходящи експлоатационни условия, предотвратяване на инциденти и аварии и ограничаване на последиците от тях, така че персоналот и населението да бъдат максимално защитени от йонизиращите лъчения на ядреното съоръжение.

52. (Изм. – ДВ, бр. 80 от 2010 г.) "Ядрена инсталация", "ядрена авария", "ядрен материал", "лице" и "експлоатиращ" в глава десета са понятията, определени в чл. I от Виенската конвенция.

53. (Изм. – ДВ, бр. 80 от 2010 г.) "Ядрена централа" е електроцентрала, в която енергията се генерира от един или повече ядрени реактори и която може да включва прилежащите съоръжения за управление на радиоактивни отпадъци и отработено ядрено гориво, разположени на една площадка, за които са предвидени обща физическа защита и аварийно планиране.

54. (Изм. – ДВ, бр. 80 от 2010 г.) "Ядрено гориво" е всеки ядрен материал, който е способен да произвежда енергия чрез самоподдържаща се ядрена верижна реакция на делене.

55. "Ядрено съоръжение" е съоръжение, включително свързаните с него територия, сгради и оборудване, в което се добива, произвежда, преработва, използва, манипулира, съхранява или погребва ядрен материал в такъв мащаб, че се изисква отчитането на ядрената безопасност и радиационната защита. "Ядрено съоръжение" е и всяко съоръжение за управление на радиоактивни отпадъци.

§ 1а. (Нов - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) При международен превоз в рамките на Европейския съюз на радиоактивни вещества, които не са ядрен материал или радиоактивни отпадъци, се прилага Регламент (Евратом) № 1493/93 на Съвета от 8 юни 1993 г. относно доставките на радиоактивни вещества между държавите членки.

§ 16. (Нов - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) (1) (Изм. – ДВ, бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) При международен превоз в рамките на Европейския съюз, както и при внос, износ или транзитен превоз през Европейския съюз на отработено ядрено гориво или радиоактивни отпадъци в зависимост от конкретния случай освен лицензия по чл. 15, ал. 3, т. 5 или разрешение по чл. 15, ал. 4, т. 7, 13 или 17 председателят на агенцията издава:

1. документ за потвърждаване на международния превоз - при наличие на съгласие на останалите държави, свързани със съответния международен превоз, или

2. документ, съдържащ писмено съгласие за извършване на превоза през територията на Република България.

(2) Документите, свързани с международния превоз, се изготвят в стандартен формат, одобрен със заповед на председателя на агенцията.

(3) Документите по ал. 1 могат да бъдат издадени за:

1. всеки конкретен превоз;

2. повече от един превоз за период до три години, ако са изпълнени условията за еднотипност, определени със заповедта по ал. 2.

(4) В случаите, когато се изисква писмено съгласие по ал. 1, т. 2, непроизнасянето на председателя на агенцията в определените срокове се смята за мълчаливо съгласие за извършване на превоза на територията на Република България.

(5) (Изм. – ДВ, бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) В случаите по ал. 3, т. 2 и ал. 4 изискването за наличие на издадени в зависимост от конкретния случай лицензия по чл. 15, ал. 3, т. 5 или разрешение по чл. 15, ал. 4, т. 7, 13 или 17 не се отменя.

(6) Условията, които се определят с лицензиите и разрешенията, свързани с международен превоз по този параграф, не могат да бъдат по-рестриктивни от условията, които се определят при осъществяване превоз на отработено ядрено гориво или радиоактивни отпадъци в рамките на територията на Република България.

(7) Отказите за издаване на документите по ал. 1 се мотивират.

§ 1в. (Нов - ДВ, бр. 80 от 2010 г., изм., бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) В случаите на внос в Република България или на износ от Република България съответно от или в държава - членка на Европейския съюз, не се изисква издаване на разрешение по чл. 15, ал. 4, т. 14 и 16.

§ 1г. (Нов - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) Списъкът на конкретните факти, сведения и предмети, съставляващи служебна тайна в областта на регулирането на безопасното използване на ядрената енергия и радиационната защита, се определя със заповед на председателя на агенцията.

§ 1д. (Нов - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) (1) Информацията, която е станала известна на председателя на агенцията, на заместник-председателите и на служителите от агенцията във връзка с изпълнението на техните функционални задължения, е защитена тайна и се предоставя по реда на този закон.

(2) Информацията по ал. 1 се предоставя само по писмено искане на компетентните държавни органи на Република България.

(3) Извън случаите по ал. 2 информацията по ал. 1 се предоставя:

1. с писмено съгласие на съответния заявител, лицензиант или титуляр на разрешение по този закон, предоставил информацията;

2. на заявители, лицензианти или титуляри на разрешение по този закон, когато това е необходимо за правилното протичане на лицензионния процес и за осъществяването на контролната дейност по този закон;

3. в случаите, когато председателят на агенцията възлага на трети лица извършването на експертизи, проучвания и изследвания, свързани с ядрената безопасност и радиационната защита;

4. в изпълнение на задължения на Република България, произтичащи от международни споразумения;

5. въз основа на влязло в сила съдебно решение.

(4) Ограниченията по ал. 1 - 3 не се прилагат при предоставянето на:

1. информация за инциденти и аварии в ядрени съоръжения или обекти с източници на йонизиращи лъчения в обем, определен с наредбите по чл. 19, ал. 1, т. 8 и чл. 123;

2. данни за състоянието на радиационния фон на територията на Република България;

3. данни за радиоактивно замърсяване на околната среда, което може да застраши живота и здравето на населението;

4. данни за полученото облъчване с йонизиращи лъчения на персонала и населението.

§ 1е. (Нов - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) (1) С този закон се въвеждат изискванията на Директиве 2009/71/Евратом на Съвета от 25 юни 2009 г. за установяване на общностна рамка за ядрена безопасност на ядрените инсталации (ОВ, L 172/18 от 2 юли 2009 г.).

(2) На всеки три години председателят на агенцията изготвя доклад относно изпълнението на изискванията на директивата по ал. 1. Докладът се представя на Европейската комисия по установения ред за взаимодействие с институциите на Европейския съюз. Конкретните срокове се определят в съответствие със сроковете за провеждане на съвещания за разглеждане на докладите, представени съгласно чл. 5 от Конвенцията за ядрена безопасност.

(3) Първият доклад по ал. 2 се представя на Европейската комисия до 22 юли 2014 г.

§ 1ж. (Нов - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) Председателят на агенцията най-малко веднъж на 10 години организира периодична самооценка на националната законодателна, регулаторна и организационна рамка за ядрена безопасност на ядрените инсталации и на работата на компетентния регулаторен орган и предлага провеждането на международна партньорска проверка с цел постоянно подобряване на ядрената безопасност.

§ 1з. (Нов - ДВ, бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) Този закон въвежда изискванията на Директива 2013/59/Евратом на Съвета от 5 декември 2013 г. за определяне на основни норми на безопасност за защита срещу опасностите, произтичащи от излагане на йонизиращо лъчение и за отмяна на директиви 89/618/Евратом, 90/641/Евратом, 96/29/Евратом, 97/43/Евратом и 2003/122/Евратом (ОВ, L 13/1 от 17 януари 2014 г.).

§ 1и. (Нов - ДВ, бр. 17 от 2020 г.) (1) В зоната за превантивни защитни мерки се забранява изграждането на жилищни и обществени сгради, детски, лечебни и здравни заведения и заведения за хранене, обекти с промишлено, социално и културно предназначение и други обекти, несвързани с ядреното съоръжение.

(2) Ограничения по използване на земите, горите и водните обекти на територията на зоната за превантивни защитни мерки може да бъдат налагани от министъра на здравеопазването, министъра на земеделието, храните и горите и министъра на околната среда и водите в рамките на компетентността им по закон.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. Законът за използване на атомната енергия за мирни цели (обн., ДВ, бр. 79 от 1985 г.; попр., бр. 80 от 1985 г.; изм., бр. 69 от 1995 г., бр. 71 от 1998 г.) се отменя.

§ 3. Министерският съвет в едномесечен срок от влизането в сила на закона преобразува Комитета за използване на атомната енергия за мирни цели при Министерския съвет в Агенция за ядрено регулиране и приема устройствения правилник на агенцията.

§ 4. Започналите процедури по издаване на разрешения и удостоверения за правоспособност по отменения Закон за използване на атомната енергия за мирни цели се довършват по досегашния ред.

§ 5. (1) Издадените на основание на отменения Закон за използване на атомната енергия за мирни

цели разрешения и удостоверения за правоспособност запазват действието си до изтичането на срока, за който са издадени.

(2) Лицата - титуляри на разрешения, и лицата, получили удостоверения за правоспособност по реда на отменения Закон за използване на атомната енергия за мирни цели, могат да поискат удължаване на срока на издаденото им разрешение или удостоверение за правоспособност по досегашния ред, ако срокът на разрешението или удостоверението за правоспособност изтича до една година от влизането в сила на този закон. Удължаването на срока на издадените им разрешения и удостоверения за правоспособност е за не повече от една година.

(3) Лицата, които към влизането в сила на този закон осъществяват дейност, за която се изисква лицензия по чл. 58, ал. 1, т. 3, са длъжни да поискат издаването ѝ в едногодишен срок от влизането в сила на закона. Ако в този срок те не поискат издаването на лицензия, са длъжни да прекратят осъществяването на съответната дейност.

§ 6. (1) В двегодишен срок от влизането в сила на закона около заварените ядрени съоръжения и обекти с източници на йонизиращи лъчения се създават зони с особен статут по предвидения от този закон ред въз основа на проектите за изграждане на съответните обекти или ядрени съоръжения.

(2) Забраната по чл. 109, ал. 1 не се прилага за изградени или започнати строежи към момента на влизане в сила на закона.

§ 7. (1) Раздел V "Фонд "Извеждане от експлоатация на ядрени съоръжения" от глава трета и раздел II "Финансиране на управлението на радиоактивни отпадъци" от глава четвърта влизат в сила от 1 януари 2003 г.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Акумулираните средства за безопасност и съхраняване на радиоактивни отпадъци и за извеждане на ядрени съоръжения от експлоатация, включително от предходни години, по чл. 6 от отменения Закон за използване на атомната енергия за мирни цели във връзка с § 11 от Закона за държавния бюджет на Република България за 2002 г., се прехвърлят по транзитните сметки, открити на името на Министерството на енергетиката.

(3) Членовете на управителните съвети на фонд "Извеждане от експлоатация на ядрени съоръжения" и фонд "Радиоактивни отпадъци" се определят по реда на този закон в двумесечен срок от влизането в сила на разпоредбите по ал. 1.

§ 8. (1) Разпоредбите на глава четвърта, раздел II "Държавно предприятие "Радиоактивни отпадъци" влизат в сила от 1 януари 2004 г.

(2) В двумесечен срок от влизането в сила на разпоредбите на ал. 1 Министерският съвет предоставя на Държавно предприятие "Радиоактивни отпадъци" движимо и недвижимо имущество - държавна собственост, за осъществяване предмета му на дейност.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 14 от 2015 г.) В едномесечен срок от влизането в сила на разпоредбите на ал. 1 министърът на енергетиката определя изпълнителния директор на Държавно предприятие "Радиоактивни отпадъци" и другите членове на управителния съвет на предприятието.

§ 9. (1) До влизането в сила на разпоредбите на § 8, ал. 1 управлението на радиоактивните отпадъци се извършва по досегашния ред, като финансирането на дейностите по управление на радиоактивните отпадъци се осъществява по реда на § 11 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за държавния бюджет на Република България за 2002 г., а от 1 януари 2003 г. - чрез фонд "Радиоактивни отпадъци" по този закон.

(2) След влизането в сила на глава четвърта, раздел III и до създаването на Държавно предприятие "Радиоактивни отпадъци" средствата по фонд "Радиоактивни отпадъци" се разходват целево за финансиране на безопасността и съхраняването на радиоактивни отпадъци и на дейности за изграждане и реконструкция на съоръжения за управление на радиоактивни отпадъци и за управление на фонда.

§ 10. В чл. 2 от Закона за ратифициране на Виенската конвенция за гражданска отговорност за ядрена вреда и на Съвместния протокол за прилагане на Виенската конвенция и на Парижката конвенция (ДВ, бр. 64 от 1994 г.) думите "равностойността на петнадесет милиона специални права на тираж на Международния валутен фонд" се заменят с "деветдесет и шест милиона лева".

§ 11. В чл. 2 от Закона за ратифициране на Допълнителния протокол към Споразумението между Народна република България и Международната агенция по атомна енергия за прилагане на гаранциите във връзка с Договора за неразпространение на ядреното оръжие (ДВ, бр. 80 от 2000 г.) думите "Комитета за използване на атомната енергия за мирни цели" се заменят с "председателя на Агенцията за ядрено регулиране".

§ 12. В чл. 2 от Закона за ратифициране на Единната конвенция за безопасност при управление на отработено гориво и за безопасност при управление на радиоактивни отпадъци (ДВ, бр. 42 от 2000 г.) думите "Комитета за използване на атомната енергия за мирни цели" се заменят с "председателя на Агенцията за ядрено регулиране".

§ 13. В чл. 21 от Закона за народното здраве (обн., ДВ, бр. 88 от 1973 г.; попр., бр. 92 от 1973 г.; изм. и доп., бр. 63 от 1976 г., бр. 28 от 1983 г., бр. 66 от 1985 г., бр. 27 от 1986 г., бр. 89 от 1988 г., бр. 87 и 99 от 1989 г., бр. 15 от 1991 г.; попр., бр. 24 от 1991 г.; изм. и доп., бр. 64 от 1993 г., бр. 31 от 1994 г., бр. 36 от 1995 г., бр. 12, 87 и 124 от 1997 г., бр. 21, 70, 71 и 93 от 1998 г., бр. 30, 62, 67, 90 и 113 от 1999 г., бр. 10 и 36 от 2000 г.) т. 7 се изменя така:

"7. контролират радиационните характеристики на работната среда."

§ 14. В § 2 от преходните разпоредби на Закона за държавните такси (обн., Изв., бр. 104 от 1951 г.; изм. и доп., бр. 89 от 1959 г., бр. 21 от 1960 г.; ДВ, бр. 53 от 1973 г., бр. 87 от 1974 г., бр. 21 от 1975 г., бр. 21 от 1990 г., бр. 55 от 1991 г., бр. 100 от 1992 г., бр. 69 и 87 от 1995 г., бр. 37, 100 и 104 от 1996 г., бр. 82 и 86 от 1997 г., бр. 133 от 1998 г., бр. 81 от 1999 г., бр. 97 от 2000 г.) думите "Закона за използване на атомната енергия за мирни цели" се заменят със "Закона за безопасно използване на ядрената енергия".

§ 15. В Закона за енергетиката и енергийната ефективност (обн., ДВ, бр. 64 от 1999 г.; изм., бр. 1 от 2000 г., бр. 108 от 2001 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 52, ал. 1 се създава т. 6:

"6. на лицензианта е отнета с влязъл в сила административен акт лицензия за експлоатация на ядрено съоръжение, издадена по Закона за безопасно използване на ядрената енергия."

2. Глава девета "Фондове" се отменя, считано от 1 януари 2003 г.

§ 16. В чл. 14, ал. 2 от Закона за измерванията (обн., ДВ, бр. 45 от 1998 г.; изм., бр. 55 от 1999 г., бр. 108 от 2001 г.; отм., бр. 46 от 2002 г., в сила от 9.XI.2002 г.) думите "Комитета за използване на атомната енергия за мирни цели" се заменят с "Агенцията за ядрено регулиране".

§ 17. В Закона за концесиите (обн., ДВ, бр. 92 от 1995 г., бр. 16 от 1996 г. - Решение № 2 на Конституционния съд от 1996 г.; изм., бр. 44 от 1996 г., бр. 61 и 123 от 1997 г., бр. 93 от 1998 г., бр. 23, 56, 64 и 67 от 1999 г., бр. 12, 64 и 97 от 2000 г., бр. 28 от 2002 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 4, т. 11 се отменя.

2. В чл. 5, т. 6 думите "радиоактивни продукти" се заличават.

§ 18. В Закона за техническите изисквания към продуктите (ДВ, бр. 86 от 1999 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 33, ал. 2 думите "атомни електроцентрали" се заменят с "ядрени централи".

2. Параграф 5 от допълнителните разпоредби се изменя така:

"§ 5. Председателят на Агенцията за ядрено регулиране или оправомощени от него длъжностни лица осъществяват контрол за техническата безопасност на съоръжения с повишена опасност на територията на ядрени централи."

§ 19. (1) Министерският съвет в двегодишен срок от влизането в сила на закона приема подзаконовите нормативни актове по неговото прилагане.

(2) До издаването на подзаконовите нормативни актове, предвидени в този закон, се прилагат подзаконовите нормативни актове, издадени за прилагане на отменения Закон за използване на атомната енергия за мирни цели, доколкото не противоречат на този закон.

§ 20. Изпълнението на закона се възлага на Министерския съвет.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение
на Закона за далекосъобщенията
(ДВ, бр. 88 от 2005 г.)

§ 42. В Закона за безопасно използване на ядрената енергия (обн., ДВ, бр. 63 от 2002 г.; изм., бр. 12С от 2002 г., бр. 70 от 2004 г., бр. 76 от 2005 г.) навсякъде думите "министъра на транспорта и съобщенията" се заменят с "министъра на транспорта".

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение на
Закона за рибарството и аквакултурите
(ДВ, бр. 36 от 2008 г.)

§ 69. В Закона за безопасно използване на ядрената енергия (обн., ДВ, бр. 63 от 2002 г.; изм., бр. 12С от 2002 г., бр. 70 от 2004 г., бр. 76, 88 и 105 от 2005 г., бр. 30 от 2006 г. и бр. 11 и 109 от 2007 г.) навсякъде думите "земеделието и горите" се заменят със "земеделието и продоволствието".

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за ратифициране на Споразумението между
Република Австрия, Кралство Белгия, Кралство Дания,
Република Финландия, Федерална република Германия,
Гръцката република, Ирландия, Италианската република,
Великото херцогство Люксембург, Кралство Нидерландия,
Португалската република, Кралство Испания, Кралство Швеция,
Европейската общност за атомна енергия (ЕВРАТОМ) и
Международната агенция за атомна енергия (МААЕ) за
прилагане на чл. III (1) и (4) от Договора за неразпространение

на ядреното оръжие (78/164 ЕВРАТОМ, съответно IAEA INFCIRC 193)
и на Допълнителния протокол към споразумението (1999/188 ЕВРАТОМ,
съответно IAEA INFCIRC 193 add. 8)
(ДВ, бр. 67 от 2008 г.)
.....

§ 2. Разпоредбата на § 1 влиза в сила от деня на влизане в сила на Споразумението (78/164 ЕВРАТОМ
съответно IAEA INFCIRC 193) и на Допълнителния протокол към споразумението (1999/188 ЕВРАТО
съответно IAEA INFCIRC 193 add. 8).

ЗАКОН за изменение и допълнение на Закона
за безопасно използване на ядрената енергия
(ДВ, бр. 80 от 2010 г.)
.....

§ 86. В останалите текстове на закона думите "енергетиката и енергийните ресурси" се заменят с
"икономиката, енергетиката и туризма".

Преходни и заключителни разпоредби

§ 87. Започнатите до влизането в сила на този закон производства за издаване на лицензии и
разрешения се довършват по досегашния ред.
.....

§ 89. (1) До влизането в сила на съответните наредби по чл. 26, ал. 6 контролът на съоръженията с
повишена опасност, които имат значение за ядрената безопасност, разположени на площадката на
въведени в експлоатация ядрени централи, се осъществява по досегашния ред.

(2) За съоръженията с повишена опасност извън тези по ал. 1 контролът се осъществява по реда
на Закона за техническите изисквания към продуктите.

(3) В срок до 6 месеца от влизането в сила на този закон контролът на съоръженията с
повишена опасност по ал. 2 се осъществява по досегашния ред.

§ 90. До влизането в сила на изменение и допълнение на тарифата по чл. 28, ал. 1 за извеждане от
експлоатация на ядрено съоръжение се събират съответните такси, предвидени за експлоатация на
съоръжение за управление на радиоактивни отпадъци.

§ 91. В срок до 6 месеца от влизането в сила на този закон Министерският съвет разглежда
необходимостта от обявяване на заварено, въведено в експлоатация национално хранилище за
съхраняване и/или погребване на радиоактивни отпадъци за обект с национално значение по смисъла
на Закона за устройство на територията.

§ 92. Министерският съвет в тримесечен срок от влизането в сила на този закон приема необходимите
изменения и допълнения в наредбата по чл. 94, ал. 1.

§ 93. Разпоредбите на § 20, т. 2, § 33, т. 2 и § 58 влизат в сила от 1 януари 2011 г.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ
към Закона за изменение и допълнение на
Закона за Министерството на вътрешните работи
(ДВ, бр. 88 от 2010 г., в сила от 9.11.2010 г.)
.....

§ 110. В Закона за безопасно използване на ядрената енергия (обн., ДВ, бр. 63 от 2002 г.; изм., бр.
120 от 2002 г., бр. 70 от 2004 г., бр. 76, 88 и 105 от 2005 г., бр. 30 от 2006 г., бр. 11 и 109 от 2007 г.,
бр. 36 и 67 от 2008 г., бр. 42 и 74 от 2009 г. и бр. 80 от 2010 г.) се правят следните изменения:

§ 117. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник", с изключение на § 1 -
23, § 25, § 27 - 30, § 32 - 34, § 40, § 41, § 43 - 55, § 63 - 89 и § 91 - 114, които влизат в сила от 1
януари 2011 г.
.....

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ
към Закона за изменение и допълнение на Закона за държавния служител
(ДВ, бр. 38 от 2012 г., в сила от 1.07.2012 г.)
.....

§ 84. (В сила от 18.05.2012 г. - ДВ, бр. 38 от 2012 г.) В срок до един месец от обнародването на
този закон в "Държавен вестник":

1. Министерският съвет привежда Класификатора на длъжностите в администрацията в
съответствие с този закон;

2. компетентните органи привеждат устройствените актове на съответната администрация в
съответствие с този закон.

§ 85. (1) Правоотношенията с лицата от администрациите по Закона за радиото и телевизията, Закона за
независимия финансов одит, Закона за електронните съобщения, Закона за Комисията за финансов
надзор, Закона за достъп и разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български

граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия, Закона за отнемане в полза на държавата на имущество, придобито от престъпна дейност, Закона за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси, Кодекса за социално осигуряване, Закона за здравното осигуряване, Закона за подпомагане на земеделските производители и Закона за пътищата се уреждат при условията и по реда на § 36 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за държавния служител (ДВ, бр. 24 от 2006 г.).

(2) С акта за назначаването на държавния служител се:

1. присъжда определения в Класификатора на длъжностите в администрацията минимален ранг за заеманата длъжност, освен ако служителят притежава по-висок ранг;
2. определя индивидуална основна месечна заплата.

(3) Допълнително необходимите средства за осигурителни вноски на лицата по ал. 2 се осигуряват в рамките на разходите за заплати, възнаграждения и осигурителни вноски по бюджетите на съответните разпоредители с бюджетни кредити.

(4) Министерският съвет да извърши необходимите промени по извънбюджетната сметка на Държавен фонд "Земеделие", произтичащи от този закон.

(5) Органите на управление на Националния осигурителен институт и на Националната здравноосигурителна каса да извършат необходимите промени по съответните бюджети, произтичащи от този закон.

(6) Неизползваните отпуски по трудовите правоотношения се запазват и не се компенсират с парични обезщетения.

§ 86. (1) В едномесечен срок от влизането в сила на този закон индивидуалната основна месечна заплата на служителя се определя така, че същата, намалена с дължимия данък и задължителните осигурителни вноски за сметка на осигуреното лице, ако са били дължими, да не е по-ниска от получаваната до този момент брутна месечна заплата, намалена с дължимите задължителни осигурителни вноски за сметка на осигуреното лице, ако са били дължими, и дължимия данък.

(2) В брутната заплата по ал. 1 се включват:

1. основната месечна заплата или основното месечно възнаграждение;
2. допълнителни възнаграждения, които се изплащат постоянно заедно с полагащата се основна месечна заплата или основно месечно възнаграждение и са в зависимост единствено от отработеното време.

§ 87. Законът влиза в сила от 1 юли 2012 г. с изключение на § 84, който влиза в сила от деня на обнародването на закона в "Държавен вестник".

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение на Закона за устройство на територията (ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г.)

§ 79. В Закона за безопасно използване на ядрената енергия (обн., ДВ, бр. 63 от 2002 г.; изм., бр. 12С от 2002 г., бр. 70 от 2004 г., бр. 76, 88 и 105 от 2005 г., бр. 30 от 2006 г., бр. 11 и 109 от 2007 г., бр. 36 и 67 от 2008 г., бр. 42 и 74 от 2009 г., бр. 80, 87, 88 и 97 от 2010 г., бр. 26 от 2011 г., бр. 38 и 82 от 2012 г., бр. 15 от 2013 г.) навсякъде думите "министъра на регионалното развитие и благоустройството", "Министерството на регионалното развитие и благоустройството" и "заместник-министър на регионалното развитие и благоустройството" се заменят съответно с "министъра на регионалното развитие", "Министерството на регионалното развитие" и "заместник-министър на регионалното развитие".

§ 117. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник".

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение на Закона за устройство на територията (ДВ, бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.)

§ 79. В Закона за безопасно използване на ядрената енергия (обн., ДВ, бр. 63 от 2002 г.; изм., бр. 12С от 2002 г., бр. 70 от 2004 г., бр. 76, 88 и 105 от 2005 г., бр. 30 от 2006 г., бр. 11 и 109 от 2007 г., бр. 36 и 67 от 2008 г., бр. 42 и 74 от 2009 г., бр. 80, 87, 88 и 97 от 2010 г., бр. 26 от 2011 г., бр. 38 и 82 от 2012 г., бр. 15, 66 и 68 от 2013 г.) навсякъде думите "министъра на регионалното развитие", "Министерството на регионалното развитие" и "заместник-министър на регионалното развитие" се заменят съответно с "министъра на регионалното развитие и благоустройството", "Министерството на регионалното развитие и благоустройството" и "заместник-министър на регионалното развитие и благоустройството".

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение на Закона за забрана на химическото оръжие и за контрол на токсичните химически вещества и техните прекурсори (ДВ, бр. 14 от 2015 г.)

§ 61. В Закона за безопасно използване на ядрената енергия (обн., ДВ, бр. 63 от 2002 г.; изм., бр. 12С от 2002 г., бр. 70 от 2004 г., бр. 76, 88 и 105 от 2005 г., бр. 30 от 2006 г., бр. 11 и 109 от 2007 г., бр. 36 и 67 от 2008 г., бр. 42 и 74 от 2009 г., бр. 80, 87, 88 и 97 от 2010 г., бр. 26 от 2011 г., бр. 38 и 82 от 2012 г., бр. 15, 66 и 68 от 2013 г. и бр. 98 от 2014 г.) навсякъде думите "Министерството на икономиката, енергетиката и туризма", "министърът на икономиката, енергетиката и туризма", "министъра на икономиката, енергетиката и туризма" и "заместник-министър на икономиката, енергетиката и туризма" се заменят съответно с "Министерството на енергетиката", "министърът на енергетиката", "министъра на енергетиката" и "заместник-министър на енергетиката".

.....

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение на Закона за безопасно използване на ядрената енергия (ДВ, бр. 102 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.)

§ 33. Издадените до влизането в сила на този закон лицензии за дейности по чл. 56, ал. 3 запазват действието си за срока, за който са издадени, като за оставащия срок не се дължи таксата по чл. 30, ал. 1, т. 2.

§ 34. (1) Започналите до влизането в сила на този закон процедури за издаване на лицензии или разрешения и за създаване на зони за превантивни защитни мерки се довършват по досегашния ред.

(2) Започналите до влизането в сила на този закон процедури за издаване на лицензии за дейности по чл. 56, ал. 3 се довършват по реда на този закон.

§ 35. (1) Наредбите по чл. 26, ал. 1 и 3 се привеждат в съответствие с този закон в едномесечен срок от влизането му в сила.

(2) До привеждането на актовете по ал. 1 в съответствие с този закон се прилагат действащите подзаконовни нормативни актове, доколкото не му противоречат.

.....

§ 39. Законът влиза в сила от 1 януари 2018 г. с изключение на § 37, който влиза в сила от деня на обнародването на закона в "Държавен вестник".